

Підсумки виконання заходів Програми економічного і соціального розвитку Луганської області за 2017 рік

1. ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ

1.1. Джерела формування

Доходи місцевих бюджетів

У 2017 році надходження податків і зборів до місцевих бюджетів області без урахування частини зони проведення антитерористичної операції (без трансфертів) склали 2969,3 млн грн, у тому числі до доходної частини загального фонду надійшло 2441,4 млн грн податків, зборів та інших обов'язкових платежів, до спеціального фонду – 527,9 млн грн.

Очікувані надходження до місцевих бюджетів у 2016 році згідно з Програмою повинні були скласти 1760,7 млн грн, фактично отримано 2459,0 млн грн, в подальшому при плануванні показників на 2017 рік це було враховано.

Надходження до місцевих бюджетів області по територіям, підконтрольним українській владі перевищили прогноз Програми на 2017 рік на 56 відсотків.

Важливими чинниками, які позитивно впливають на надходження податку та збору на доходи фізичних осіб (основного бюджетоутворюючого джерела) є підвищення мінімальної заробітної плати, яка складала на 1 січня 2017 року 320 грн, або у 2 рази більше, ніж на 1 грудня 2017 року – 1600 грн, та легалізація виплати заробітної плати.

З метою збільшення надходжень податків до місцевих бюджетів Луганської області у 2017 році, органами Державної фіскальної служби спільно з органами місцевого самоврядування вжиті заходи щодо легалізації зайнятості населення, руйнування схем виплати заробітної плати «в конвертах», створення нових робочих місць. Визначені резерви по розширенню бази оподаткування з відповідним збільшенням надходжень податку на доходи з фізичних осіб та єдиного внеску.

У 2017 році по 78 підприємствам категорії «ризикових», або тих, що мають штатну чисельність менше, ніж за цивільно-правовими договорами і серед яких існує ймовірність використання праці неоформлених працівників і виплати заробітної плати в «конвертах», додатково залучено до сплати податку на доходи фізичних осіб та єдиного соціального внеску 178 робітників.

Основною схемою мінімізації заробітної плати, яка використовується підприємствами є виплата заробітної плати меншої ніж мінімально встановлена. За результатами проведеної роботи в 2017 році кількість таких скоротилась на 158 підприємств, додатково надійшло податку на доходи фізичних осіб 3,7 млн грн.

За результатами реалізації затвердженого плану заходів за 2017 рік:

– легалізовано 895 найманих робітників, праця яких використовувалася роботодавцем без укладання трудових угод та виплачувалась заробітна плата без сплати до бюджету належних сум податку та єдиного внеску;

– підвищено рівень заробітної плати майже 3,5 тисячі працівників.

Одним із додаткових резервів надходжень податку на доходи фізичних осіб залишається погашення боргів підприємствами області з заробітної плати. За 2017 рік підприємствами області погашено боргів по податку на доходи фізичних осіб у сумі 98,8 млн грн.

Протягом року виявлено та залучено до державної реєстрації 679 громадян, які здійснювали незаконну підприємницьку діяльність, до бюджету сплачено понад 496,0 тис. грн.

1.2. Фінансування заходів

Видатки місцевих бюджетів

На видатки обласних бюджетних установ і фінансування заходів із загального та спеціального фондів бюджету Луганської області з урахуванням міжбюджетних трансфертів у 2017 році спрямовано 9219,7 млн грн, що на 98,9 % більше показника минулого року і складає 90,8 % до обсягу, затвердженого на рік.

На видатки із загального фонду бюджету області фактично спрямовано 7143,5 млн грн, що на 113,8 % більше показників минулого року і складає 95,4 % до обсягу, затвердженого на рік.

У порівнянні з минулим роком збільшені обсяги фінансування видатків (без урахування міжбюджетних трансфертів) на утримання апарату управління на 57,1 % або на 134,1 млн грн, установ освіти – на 46,3 % або на 580,2 млн грн, охорони здоров'я – на 41,0 % або на 414,0 млн грн, соціальний захист та соціальне забезпечення – на 17,4 % або на 32,2 млн грн, на житлово-комунальне господарство – на 58,9 % або на 52,3 млн грн, культуру і мистецтво – на 43,7 % або на 75,1 млн грн, фізичної культури і спорту – на 40,7 %, або на 25,3 млн грн, на транспорт, дорожнє господарство зв'язок, телекомунікації та інформатику – на 88,7 % або на 14,7 млн грн, правоохоронної діяльності та забезпечення безпеки держави – на 63,7 % або на 0,5 млн грн, на сільське та лісове господарство – на 54,0 % або на 15,0 млн грн, на охорону навколишнього природного середовища та ядерну безпеку – на 36,5 % або на 0,05 млн грн, на запобігання та ліквідацію надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха – на 121,1 % або на 3,8 млн грн.

У структурі видатків загального фонду бюджету області за економічною класифікацією без урахування міжбюджетних трансфертів за 2017 рік видатки на захищені статті склали 55,3 % загального обсягу видатків зведеного бюджету, у тому числі видатки на заробітну плату з нарахуваннями та інші соціальні виплати – 46,5 % або 2171,2 млн грн, придбання продуктів харчування і медикаментів – 1,9 % або 87,2 млн грн, оплату комунальних послуг і енергоносіїв – 6,9 % або 321,7 млн грн.

На оплату праці (з нарахуваннями) спрямовано 2082,7 млн грн або 96,7 % до обсягу, передбаченого на рік. У порівнянні з минулим роком обсяги фінансування збільшено на 2,2 % або на 44,0 млн грн. Фінансування поточного фонду оплати праці працівників обласних бюджетних установ за 2017 рік забезпечено у повному обсязі.

На придбання медикаментів і перев'язувальних матеріалів спрямовано 1,5 млн грн коштів бюджету області. До обсягу передбаченого на рік, виконання складає 72,2 %.

На придбання продуктів харчування спрямовано 85,7 млн грн коштів бюджету області. До обсягу передбаченого на рік, виконання складає 91,3 %.

Касові видатки на оплату комунальних послуг і енергоносіїв склали 321,7 млн грн або 85,5 % до обсягу, передбаченого на рік та на 13,7 % або 50,9 млн грн менше видатків минулого року.

В структурі видатків загального фонду бюджету Луганської області за функціональною кваліфікацією питома вага видатків на утримання бюджетних установ соціально-культурної сфери та соціального забезпечення складає 81,5 %. Так, частка видатків на заклади та заходи по охороні здоров'я в сумі видатків загального фонду бюджету області за 2017 рік склала 30,4 % (1422,7 млн грн), соціального захисту та соціального забезпечення населення – 4,7 % (217,5 млн грн), освіти – 39,2 % (1834,0 млн грн), культури і мистецтв – 5,3 % (247,0 млн грн), фізкультури і спорту – 1,9 % (87,5 млн грн).

За рахунок коштів спеціального фонду здійснено видатки у сумі 2076,2 млн грн на утримання установ державного управління – 25,0 млн грн, освіти – 324,3 млн грн, охорони здоров'я – 564,8 млн грн, соціального забезпечення – 67,6 млн грн, культури і мистецтв – 61,9 млн грн, фізичної культури і спорту – 14,7 млн грн, житлово-комунального господарства – 107,6 млн грн, будівництва – 386,7 млн грн, транспорт, дорожнє господарство, зв'язок, телекомунікації та інформатики – 153,6 млн грн, засоби масової інформації – 0,8 млн грн, сільського та лісового господарства – 12,4 млн грн, , інші послуги, пов'язані з економічною діяльністю – 40,2 млн грн, охорона навколишнього природного середовища та ядерна безпека – 0,1 млн грн, запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха – 0,4 млн грн.

На капітальні видатки (спеціальний фонд) спрямовано 1721,2 млн грн, з них на придбання обладнання і предметів довгострокового користування – 185,9 млн грн, капітальне будівництво – 113,4 млн грн, капітальний ремонт – 441,5 млн грн, реконструкція та реставрація – 161,2 млн грн, придбання землі та нематеріальних активів – 1,7 млн грн, капітальні трансферти – 817,6 млн грн.

2. РИНКОВІ ПЕРЕТВОРЕННЯ

2.1. Реформування відносин власності

У зв'язку з проведенням антитерористичної операції основна частина підприємств державного сектору економіки, які здійснюють господарську діяльність, залишилися на території, тимчасово не підконтрольній українській владі, що унеможливило інвестування в цю сферу.

За даними Головного управління статистики у Луганській області станом на 01.01.2018 до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України внесено 40307 юридичних осіб, з яких 11576 зареєстровані на території, підконтрольній українській владі (28,7 %).

За інформацією ІППС Фонду державного майна України «Етап-майно», станом на 31.12.2017 в державній власності перебуває 287 об'єктів державної власності (без урахування об'єктів, що знаходяться на тимчасово окупованій території), які не увійшли до статутних капіталів господарських товариств у процесі приватизації.

Регіональне відділення протягом 2017 року продовжувало здійснювати виконання поставлених перед ним завдань, реалізацію функцій з управління об'єктами державної власності, створення умов для публічної прозорої приватизації, вживало відповідні заходи для успішного продажу об'єктів державної власності, визначених Фондом державного майна України, реалізовувало повноваження орендодавця державного майна, здійснювало контроль за надходженням до Державного бюджету України плати за оренду державного майна.

З метою забезпечення грошових надходжень від приватизації державного майна, на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 12 травня 2015 року № 271 «Про проведення прозорої та конкурентної приватизації у 2015-2017 роках», на фондовій біржі продано пакет акцій ПАТ «Сільськогосподарське підприємство «Селекція – племресурси» у кількості 1649184 на суму 65,8 тис. грн, яка була перерахована до Державного бюджету України.

Протягом 2017 року на Українській універсальній біржі на конкурсних засадах, на аукціоні в електронній формі, неодноразово пропонувалися до продажу 4 об'єкти нерухомого державного майна групи А. У зв'язку з несприятливою економічною ситуацією, яка склалася у регіоні, непривабливістю більшості об'єктів приватизації та низький інтерес з боку потенційних інвесторів, заяв від потенційних покупців на участь в аукціонах не надходило.

З метою підвищення зацікавленості з боку потенційних інвесторів, Фондом державного майна України за участю його регіональних відділень, для кожного потенційного інвестора розроблено покрокову інструкцію з продажу об'єктів державної власності груп А, Д та Ж, які підлягають приватизації на аукціоні та за конкурсом з відкритістю пропонування ціни за принципом аукціону. Стан готовності об'єктів до приватизації висвітлюється в режимі «он-лайн». Проведено рекламну кампанію об'єктів приватизації, в рамках якої, розроблено та розіслано потенційним інвесторам викладені українською та англійською мовами інфо-буклети з інформацією про підприємства, які пропонувалися до приватизації та об'єкти малої приватизації. Презентаційна інформація про потенційні об'єкти приватизації оприлюднюється та регулярно оновлюється на офіційному веб-сайті Фонду державного майна України та промо-сторінці регіонального відділення, публікується у інформаційному державному виданні «Відомості приватизації», місцевій пресі, друкуються та розповсюджуються буклети.

За даними оперативної інформації про приватизацію комунального майна, що надана органами місцевого самоврядування, станом на 31 грудня 2017 року забезпечено надходження коштів від відчуження 9 об'єктів комунальної форми власності на загальну суму 1494,2 тис. грн, які перераховано до відповідних місцевих бюджетів.

З початку процесу приватизації станом на 01.01.2018 реформовано 5889 об'єкта, з яких 4238 об'єктів належать до комунальної форми власності, решта – 1651 об'єктів загальнодержавної.

Проведено перевірки контролю за збереженням та належним використанням 206 об'єктів, які перебувають на балансі 35 господарських товариств. За результатами перевірок визначені 7 об'єктів нерухомого державного майна, які будуть запропоновані до включення до переліку об'єктів, що підлягають приватизації у 2018 році.

Протягом 2017 року велась робота щодо відновлення технічної документації на об'єкти нерухомого державного майна. Проведено державну реєстрацію на 5 об'єктів нерухомого державного майна.

Завершується робота з технічної інвентаризації захисних споруд цивільного захисту, розташованих на контрольованій українською владою території (24 об'єкти), яка проводиться вдруге. Отримано 11 технічних паспортів, решта 13 – у роботі.

Протягом 2017 року було забезпечено 8,016 млн грн надходжень до Державного бюджету України від оренди державного майна.

Регіональним відділенням здійснюється постійний контроль за надходженнями до Державного бюджету України плати за оренду державного майна та вживаються необхідні заходи щодо захисту майнових інтересів держави і повного погашення заборгованості з орендної плати.

2.2. Розвиток підприємництва

Очікувані показники розвитку підприємництва розраховувалися по 3 містам обласного значення та 12 районам області, які розташовані на території підконтрольній українській владі, без урахування перереєстрованих суб'єктів малого та середнього підприємництва із не підконтрольних українській владі територій.

На підставі вищенаведеного очікувані показники суттєво різняться від фактично отриманих.

У 2016 році на території, підконтрольній українській владі суб'єкти малого середнього підприємництва представлене 21620 діючими суб'єктами господарської діяльності:

Середні підприємства

Кількість середніх підприємств, які зареєстровані та сплачують податки на території, підконтрольній українській владі, станом на 01.01.2017 склала 217 одиницю, що більше ніж у попередньому році на 23,0 %

У розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення кількість середніх підприємств склала 1 одиницю.

Кількість зайнятих працівників – 54,9 тис. осіб, що на 34,9 % більше показника попереднього року.

Середніми підприємствами реалізовано 31,0 % продукції (товарів, послуг) від загального обсягу.

Малі підприємства

Кількість малих підприємств у порівнянні з попереднім роком збільшено на 23,0 % та у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення склала 15 одиниць.

Кількість зайнятих працівників – 16,2 тис. осіб, що на 14,9 % більше ніж у попередньому році.

Питома вага обсягів реалізованої продукції (товарів, послуг) від загального обсягу складала 17,3 %.

Фізичні особи-підприємці

На кінець року кількість фізичних осіб – підприємців, що сплачували податки на території, підконтрольній українській владі, склала 18,1 тис. осіб, зменшення склало 2,7 %.

Найманих працівників збільшено на 34,8 % що складає 8,9 тис. осіб.

Для створення ефективної системи залучення інвестиційних ресурсів та сприятливих умов для розвитку і підвищення конкурентоспроможності суб'єктів підприємництва в рамках Регіональної цільової програми «Залучення інвестицій, розвитку та підтримки малого і середнього підприємництва в Луганській області на 2016-2017 роки» розроблено та затверджено розпорядженнями голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації:

- Порядок використання коштів обласного бюджету, передбачених на часткову компенсацію відсоткових ставок за кредитами, що надаються на реалізацію проектів суб'єктів малого і середнього підприємництва;

- Порядок надання фінансової підтримки з обласного бюджету для реалізації інвестиційних проектів суб'єктів малого і середнього підприємництва, спрямованих на створення нових робочих місць;

- конкурсна комісія з підготовки та проведення конкурсного відбору суб'єктів малого і середнього підприємництва, яким буде надано з обласного бюджету часткову компенсацію відсоткових ставок за кредитами для реалізації їх проектів».

Організовано проведення:

- бізнес-форумів, міжнародних місій, конференцій, семінарів за участю представників МСП;

- бізнес-виставок «Схід-Експо 2017» у м. Сєвєродонецьку та м. Києві;

- регіонального форуму, під час якого презентовано новий проект USAID «Економічні можливості постраждалим від конфлікту».

Створено відеоролик щодо економічного потенціалу та інвестиційної привабливості Луганської області.

Через центри зайнятості області одноразову виплату допомоги по безробіттю отримали та відкрили власну справу 32 безробітні особи. Підтримано 32 бізнес-проекти безробітних на суму 1309,2 тис. грн. Центрами зайнятості області проводилася робота з формування груп з числа безробітних громадян на професійне навчання для самостійної зайнятості та подальшого працевлаштування у сфері малого бізнесу. За курсом «Підприємець-початківець», «Основи бізнес-планування» направлено на навчання 27 осіб. На навчання за професіями «Продавець продовольчих товарів», «Продавець

непродовольчих товарів», «Манікюрник», «Перукар (перукар-модельєр)», «Адміністратор», «Кухар», «Електрогазозварник», «Водій автотранспортних засобів», що сприяють започаткуванню власної справи, направлено 264 безробітних.

Протягом 2017 року в регіоні проведено 314 навчальних семінарів, тренінгів тощо, учасниками яких стали 3,9 тис. осіб.

Надано фінансову підтримку Агенції регіонального розвитку Луганської області (далі – Агенція) для здійснення її статутної діяльності – 1740,249 тис. грн.

Агенцією проведено 2 навчальних семінари з поетапної підготовки бізнес-планів для подання їх на конкурс грантів для започаткування, відновлення або розвитку підприємницької діяльності, а також тренінг на тему: «Бізнес-план – як початок підприємницької діяльності». Разом із тим Агенція надає консультативно-інформаційну допомогу активній молоді товариства інвалідів «Надія» щодо вибору напрямку діяльності людей з інвалідністю та опрацьовує матеріали для розробки бізнес-планів у сфері соціального підприємництва для подання їх на конкурс грантів.

Для підвищення кваліфікації персоналу підприємств регіону, опанування нових вимог законодавства у сфері стандартизації, метрології, сертифікації та оцінки відповідності спеціалістами Державного підприємства «Луганський регіональний науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації» надано 67 консультації суб'єктам МСП та проведено 20 навчальних семінарів з питань виконання вимог законодавства у сфері стандартизації, метрології, сертифікації та оцінки відповідності.

У 2017 навчальному році закінчили навчання у навчальних закладах професійної освіти та отримали відповідну кваліфікацію 2,4 тис. випускників.

Налагоджена співпраця з міжнародними організаціями та програмами, які надають грантову допомогу підприємницьким структурам. Серед них: Програма розвитку ООН в Україні, Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), Міжнародна організація з міграції (МОМ), Норвезька рада у справах біженців (NRC), Данська Рада з питань Біженців.

Департаментом здійснюється інформаційна підтримка таких програм, що реалізуються в області. У 2016-2017 роках понад 2,3 тис. суб'єктів отримали бізнес-гранти на суму більше 17,0 млн грн.

В області за рахунок МСП створено 3295 нових робочих місць. На малих підприємствах створено 892 робочі місця, середніх – 438, фізичними особами-підприємцями – 1965.

2.3. Регулювання цін

Індекс споживчих цін на споживчому ринку Луганської області у грудні 2017 року до грудня попереднього року становив 114,9 %, що більше показника попереднього року на 4,2 в. п. та на 6,8 в. п. прогнозного показника.

При цьому, на продукти харчування та безалкогольні напої ціни зросли на 19,3 %, по Україні – на 17,7 %, на алкогольні напої та тютюнові вироби – на 20,8 %, по Україні – на 20,7 %; одяг і взуття подорожчали на 0,9 %, по Україні –

на 0,9 %; на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива – на 20,4 %, по Україні – на 10,6 %.

У сфері охорони здоров'я ціни зросли на 4,5%, по Україні – на 7,5 %, на транспорті на 14,2 %, по Україні – на 16,7 %, у сфері зв'язку зросли на 7,7 %, по Україні – на 9,1 %.

Основні причини збільшення індексу споживчих цін у 2017 році порівняно з 2016 роком є:

- відміна державного регулювання цін на окремі види товарів;
- скорочення виробництва молока, фактор сезонності;
- зростання вартості тарифів на комунальні послуги та електроенергію;
- постійне здорожчання паливно-мастильних матеріалів, що призводить к збільшенню витрат на логістику (значна віддаленість Луганської області від центральних регіонів України);
- сезонні коливання цін на сільськогосподарську продукцію;
- девальвація гривні для імпортних продуктів харчування. Разом із тим, як свідчать дані моніторингу Державної служби статистики України, ціни на продовольчі товари у більшості міст та районів області протягом 2017 року знаходились на рівні середньоукраїнських показників і навіть нижчі.

2.4. Розвиток ринкової інфраструктури

На **ринку фінансових послуг** в 2017 році на території області за даними НБУ здійснювало діяльність 132 банківських відділень. Станом на 01.01.2018 найбільше число відділень представлено АТ «Ощадбанк» – 73 відділень, ПАТ КБ «Приватбанк» – 34.

Відповідно до програми НБУ з оздоровлення банківської системи України розпочато процедуру ліквідації: ПАТ «Родовід Банк», ПАТ КБ «Хрещатик».

В 2017 році, поетапно, через відділення банків-агентів, Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, виплачувалися депозитні кошти банків з тимчасовою адміністрацією: АТ «Дельта Банк», ПАТ КБ «Хрещатик», ПАТ «БАНК «ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ», АТ «Таврика», ПАТ АКБ «Капітал», ПУАТ «Фідобанк», ПАТ «Укрбізнесбанк».

Відсутність в області територіального підрозділу спеціально уповноваженого органу виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг спричиняє неналежне впровадження ефективного інструментарію регулювання фінансового ринку та якісного контролю за діяльністю його учасників.

3. МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ

3.1. Управління об'єктами комунальної власності

У 2017 році позитивні зрушення в управлінні комунальними підприємствами спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Луганської області. Завдяки реалізації заходів Регіональній цільовій програмі сталої роботи та розвитку комунального підприємства «Луганська обласна «Фармація Північ» на 2017-2019 роки, модернізація, модифікація основних засобів, придбання автоматизованої системи централізації мережі аптек «Аптека Північ», «1-С Підприємство 8 бухгалтерія для України», придбання нової оргтехніки та здійснення інших заходів, вдалося збільшити обсяг обігових коштів підприємства. За рахунок цього збільшився обсяг закупівлі лікарських засобів та товарообіг, що в цілому сприяло покращенню запланованих показників: чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (робіт, послуг) склав 329,3 млн грн (110,1 %), фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування (сальдо) – 3,8 млн грн (збільшився в 2 рази), чистий прибуток – 3,1 млн грн (119,0 %). За рахунок збільшення мінімальної заробітної плати на 19,0 % збільшено фонд оплати праці. Собівартість реалізованої продукції збільшилася на 11,2 % та склала 268,2 млн грн.

3.2. Інвестиційна діяльність

Капітальні інвестиції

У 2017 році обсяг капітальних інвестицій за рахунок усіх джерел фінансування по територіях, які підконтрольні українській владі, склав 3044,6 млн грн, що на 4,6 % більше прогнозного показника, та на 45,8 % більше проти 2016 року.

Покращення показника обумовлено вкладенням інвестицій у відновлення функціонування зруйнованих або евакуйованих з території, непідконтрольній українській владі життєдіяльних інституцій; розвитку і вдосконалення існуючих об'єктів.

Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 54,8 % загального обсягу.

В структурі інвестицій за видами економічної діяльності більша частина освоєна в сільське господарство – 34,2 %, перевищення прогнозного показника складає 3,7 рази. У порівнянні з попереднім роком показник збільшено на 43,1 %. Протягом року закуплено сільськогосподарської техніки в кількості 506 одиниць на суму 491,8 млн грн, що становить 183 % до аналогічного періоду минулого року.

У промисловість вкладено 452,4 млн грн інвестицій (14,9 % від загального обсягу). Прогнозний показник не виконано на 88,0 %, у порівнянні з 2016 роком інвестування складає 30,4 %. Зменшення показника пояснюється відсутність державного фінансування на оновлення основних виробничих фондів у добувній галузі та відсутність у достатній кількості обігових коштів на оновлення основних фондів.

Стабілізація соціально-економічного стану області, збільшення обсягів кредитування за Регіональною комплексною програмою підтримки індивідуального житлового будівництва на селі та покращання умов життєзабезпечення сільського населення «Власний дім», на яку у 2017 році залучено 9475,1 тис. грн, що майже в двічі більше ніж у минулому році (5056,5 тис. грн) реалізація регіональної цільової програми будівництва (придбання) доступного житла в Луганській області на 2010-2017 роки, залучено 972,0 тис. грн, збільшення резервування земельних ділянок під нове житлове будівництво, що дозволило отримати позитивні результати.

У 2017 році в Луганській області прийнято в експлуатацію 21193 м² загальної площі житла, що у 3 рази більше ніж у 2016 році. Загальна площа прийнятого в експлуатацію житла у міських поселеннях становила 16870 м² або 79,6 %, у сільській місцевості – 4323 м² (20,4 %). За рахунок коштів державного бюджету у 2017 році прийнято в експлуатацію 147 м² загальної площі житла (0,7 % від загального обсягу).

Із загальної площі прийнятого в експлуатацію житла 14578 м² становила площа в нових будинках, 6615 м² – приріст площі будинків за рахунок реконструкції.

В житлове будівництво вкладено 67,6 млн грн капітальних інвестицій, що перевищує прогнозний показник на 27,5 %. У порівнянні з минулим роком збільшення склало 2,8 рази.

Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал)

Обсяг залучених з початку інвестування **прямих іноземних інвестицій** (акціонерного капіталу) в економіку Луганської області станом на 31.12.2017 склав 441,5 млн дол. США, що на 5,1 млн дол. США більше обсягів інвестицій на початок року (436,4 млн дол. США). Темп збільшення обсягу прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу), до обсягу на початок року склав 101,2 %. Прогнозний показник виконано на 88,1 %

За 2017 рік відмічається вибуття акціонерного капіталу нерезидентів у розмірі 2 млн. дол. США та прибуття у розмірі 0,22 млн. дол. США.

Значною мірою зростання показника обсягу прямих іноземних інвестицій зумовлено курсовою різницею у розмірі 6,87 млн дол. США внаслідок зміни курсу валюти відносно долара США впродовж звітнього періоду.

За січень-грудень 2017 року, на кінець періоду спостерігалось найбільш суттєве збільшення обсягів прямих іноземних інвестицій у галузях:

- діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування – на 7,25 млн дол. США;
- постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – на 2,07 млн дол. США;
- професійна, наукова та технічна діяльність – на 0,43 млн дол. США;
- транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність – на 0,22 млн дол. США.

Інвестиції надійшли з декількох стран світу. Основними країнами – інвесторами є: Кіпр – 367,4 млн. дол. США, Велика Британія –

23,4 млн. дол. США, Іспанія – 9,2 млн. дол. США, Польща – 5,4 млн. дол. США, інші країни – 36,2 млн. дол. США.

Основними проблемами зниження активності інвестиційної діяльності є:

- відсутність системного підходу до державного та регіонального управління розвитком інвестиційної сфери, зниження фінансових можливостей бюджетів усіх рівнів;

- несприятливий інвестиційний клімат (бойові дії, економічна та фінансова нестабільність, недостатня розвиненість ринків капіталу, слабка розвиненість фондового ринку, відсутність системи гарантій захисту інвестицій);

- недосконала законодавча база, часта зміна, суперечливість, неповнота та неоднозначність трактування чинних законів і нормативно-правових актів, наявність значної кількості відомчих документів;

- відсутність дієвих механізмів державно-приватного партнерства в інвестуванні;

- недостатній рівень державної підтримки інвестиційної діяльності;

- нерозвиненість інвестиційних інструментів та інвестиційного ринку.

Бюджетні інвестиції

Загальна сума фінансування основних бюджетних програм інвестиційного спрямування у 2017 році, за якими передбачені асигнування з державного бюджету, склала 315,2 млн грн (державний фонд регіонального розвитку – 238,5 млн грн, субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій – 60,5 грн, субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад – 16,2 млн грн). Кошти спрямовані на капітальні ремонти, реконструкцію, будівництво навчальних закладів, закладів охорони здоров'я, культури, фізичної культури та спорту, об'єкти дорожньо-транспортної інфраструктури, житлово-комунального господарства, адміністративних будівель; на розробку містобудівної документації та на забезпечення очищення території області від вибухонебезпечних предметів.

За бюджетні кошти в 2017 році: відремонтовано, реконструйовано 18 загальноосвітніх шкіл та дошкільних навчальних закладів, 12 закладів охорони здоров'я, 8 об'єктів житлово-комунального господарства, 23 заклади культури та спорту, 10 об'єктів дорожньо-транспортної інфраструктури. Розроблено генеральні плани для 3 територій. Придбано обладнання для загальноосвітніх шкіл, дошкільних навчальних закладів, закладів охорони здоров'я, культури та спорту, комунальний транспорт та шкільні автобуси для навчальних закладів Білокуракинської ОТГ та Сватівського району.

Інші інвестиції

Суттєвим внеском в підтримку інвестиційного клімату області є діяльність міжнародних організацій, допомога яких сприяє вирішенню соціальних та економічних проблем області, зменшує навантаження на бюджети всіх рівнів, покращує умови життя населення, створює умови для збереження

кваліфікованих трудових ресурсів. Загалом, в області працює більше 30 міжнародних організацій. Найбільшими донорами є: Європейський Союз, Уряди: Японії, Швеції, Швейцарії, США, Німеччини, Данії, Великобританії тощо.

Протягом 2017 року облдержадміністрацією було підписано 21 меморандум про взаєморозуміння та співробітництво з міжнародними партнерами щодо впровадження проектів міжнародної технічної допомоги в Луганській області.

Луганська облдержадміністрація виступала бенефіціаром 24 проектів міжнародної технічної допомоги зареєстрованих у Міністерстві економічного розвитку та торгівлі України, зокрема 6 з них, виконавцем яких є ПРООН в рамках програми «Відновлення та розбудови миру», а саме:

- «Відновлення управління та примирення у постраждалих»;
- «Популяризація підприємництва серед населення, що постраждало від конфлікту у Україні, Фаза II»;
- «Відновлення управління та сприяння примиренню у постраждалих від кризи громадах України»;
- «Економічне відновлення та відбудова життєво важливої інфраструктури у східному регіоні України»;
- «Програма відновлення та розбудови миру (відновлення життєво важливої інфраструктури)»;
- «Верховенство права та правосуддя на рівні громад у районах України, постраждалих від конфлікту».

23-24 березня 2017 року в м. Сєвєродонецьк облдержадміністрацією спільно з Програмою Розвитку ООН в Україні та фінансової підтримки Уряду Великої Британії було проведено бізнес-виставку «Схід-Експо 2017», спрямовану на розвиток підприємницької діяльності регіону. У виставці взяли участь керівництво області, більше 70 регіональних підприємств, а також представники Уряду та експерти міжнародних організацій.

У рамках функціонування Офісу із залучення та підтримки інвестицій UkraineInvest з метою формування сталого сприйняття реальними і потенційними інвесторами можливостей успішного інвестування для реалізації інвестиційних проектів області облдержадміністрація приймає участь у програмі «Інвестиційний монітор» – інструмент моніторингу інвестиційного клімату областей України та створення аналітично-інформаційної платформи для виявлення проблемних зон та відповідного реагування з боку влади.

З метою інформаційного наповнення «Інтерактивної інвестиційної карти України» до Офісу залучення та підтримки інвестицій UkraineInvest направлено базу інвестиційних проектів для потенційних інвесторів, вільних земельних ділянок типу Greenfield та Brownfield.

В рамках робочої поїздки до Львівської області, яка відбулася 13-15 вересня 2017 року керівники економічного блоку обговорили шляхи покращення інвестиційного клімату, ознайомились з новаціями, досвідом супроводу інвестиційних проектів, створення логістичних центрів та перспектив розвитку індустриальних парків. Під час візиту відбулося підписання Декларації про

співпрацю у сфері інформаційної інтеграції регіонів та протидії агресивним пропагандистським впливам з боку третьої сторони між Луганською облдержадміністрацією, Львівською облрадою та Львівською облдержадміністрацією.

Для представлення інвестиційного іміджу Луганської області з метою популяризації Луганської області як регіону відкритого для бізнесу та інвестицій з представленням її інвестиційного потенціалу, позитивних прикладів реалізації проектів та відкриває широкі можливості для взаємовигідної співпраці та розвитку створено ролик «PROMO LUHANSK REGION UA».

З метою презентації підприємств, бізнес-об'єднань та об'єктів інфраструктури облдержадміністрацією за підтримки Програми Розвитку ООН розроблено Каталог компаній Луганської області, до якого увійшли 148 компаній Луганської області.

З метою поширення презентаційно-інформаційних матеріалів створено офіційний канал Департаменту на інформаційному порталі YouTube

3.3. Реалізація державних цільових та регіональних програм

У 2017 році в області реалізовувалось 43 регіональних цільових програм.

З метою забезпечення комплексного підходу до розв'язання найбільш актуальних питань розвитку області протягом року:

- забезпечено діяльність робочої групи з питань доцільності підготовки проектів програм та фінансування діючих за рахунок обласного бюджету;
- визначено відповідальних осіб, які координують розробку та реалізацію регіональних цільових програм, у кожному структурному підрозділі адміністрації;
- проведено 2 навчальних семінари для виконавців програм, 70 експертиз проектів програм та змін до них, надано понад 100 консультацій розробникам.

За результатами проведеної роботи протягом року прийнято 13 регіональних цільових програм.

На реалізацію завдань і заходів програм спрямовано 1243,5 млн грн, що у 3 рази перевищує фінансування програм у 2016 році.

Найбільш вагомим джерелом фінансування програм були бюджетні кошти (94,4 %), з яких частка обласного бюджету склала 61,6 % (2016 рік – 44,0 %), державного – 26,6 % (2016 рік – 26,0 %), бюджетів міст і районів області – 6,2 % (2016 рік – 18,0 %).

4. РОЗВИТОК РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

4.1. Структурні зміни

Луганська область до початку проведення антитерористичної операції мала значний економічний потенціал і входила до п'ятірки найбільш міцних промислово-економічних регіонів України.

На підконтрольній українській владі території залишилась незначна частка таких галузей як вугільна промисловість, виробництво будівельних матеріалів, харчова та легка промисловість. За даними Держстату України кількість активних промислових підприємств станом на 01.11.2016 року склала 723, з них:

добувної – 49, переробної – 597. Основні підприємства зосереджені у містах Сєверодонецьк, Рубіжне, Лисичанськ, Кремінна, питома вага яких в загальному обсязі реалізованої промислової продукції області 45,0 %.

Протягом 2017 року у промисловому комплексі області відбулися значні структурні зміни. Скорочено частку продукції добувної промисловості на 1,8 в. п., металургійного виробництва – на 20,9 в. п., виробництва коксу і продуктів нафтоперероблення – на 6,1 в. п. Разом з тим, зросла частка продукції целюлозно-паперового виробництва на 8,6 в. п., машинобудівного комплексу – на 4,5 в. п., виробництво хімічних речовин і хімічної продукції – на 4,3 в. п., текстильне виробництво, виробництво одягу – на 0,4 в. п. Значно підвищилася питома вага галузі «Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря» – з 18,6 % у 2016 році до 30 % у 2017 році (11,4 в. п.).

Основною причиною суттєвих змін є тимчасове припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення призвело до втрати 2-х основних галузей промисловості: «Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення» та «Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів». Крім того, відсутність бюджетного фінансування вугледобувних підприємств та низька ціна на вугільну продукцію державних вугледобувних підприємств призвело до суттєвого скорочення видобутку вугілля. Нестабільна робота протягом року основного підприємства галузі хімічної промисловості ПрАТ «Сєверодонецьке Об'єднання «Азот».

4.2. Паливно-енергетичний комплекс

Вугільна галузь

На території підконтрольній українській владі працюють лише 4 шахти ПАТ «Лисичанськвугілля» та 4 із 7 шахт ДП «Первомайськвугілля».

За 2017 рік видобуто 394,6 тис. тонн вугілля, що становить 45,4 % від планового завдання та на 37,6 тис. тонн менше у порівнянні з 2016 роком:

- ПАТ «Лисичанськвугілля» – 234,1 тис. тонн (39,0 % від планового завдання, на 16,8 тис. тонн менше аналогічного періоду 2016 року);

- ДП «Первомайськвугілля» – 160,5 тис. тонн (59,7 % від планового завдання, на 147,9 тис. тонн менше 2016 року).

- Станом на 01.01.2018 на складах вугледобувних підприємств знаходиться 15,7 тис. тонн рядового вугілля, в тому числі:

- ДП «Первомайськвугілля» – 4,9 тис. тонн;

- ПАТ «Лисичанськвугілля» – 10,8 тис. тонн.

За 2017 рік вугледобувними підприємствами реалізовано 244,1 тис. тонн вугільної продукції, що менше 2016 року на 76,1 тис. тонн.

Електроенергетична галузь

За 2017 рік генеруючими потужностями області вироблено 2810,6 млн кВт год. електроенергії, що складає 81,7 % до 2016 року (3442,2 млн кВт год.).

Програмою соціального та економічного розвитку на 2017 рік було заплановано вироблення електроенергії 3800 млн кВт год, тобто відхилення у бік зменшення склало 989,4 млн кВт год. (74,0 %).

За 2017 рік з ДП «Енергоринок» одержано електроенергії (брутто) 1690,1 млн кВт год., це 110,0 % до попереднього року (1533,3 млн кВт год.). Різниця між споживанням (брутто) та виробленням електроенергії – 1120,5 млн кВт год., або 60,0 %.

За 2017 року сумарний обсяг спожитої електроенергії 1213,5 млн кВт·год. на суму 2125,8 млн грн, сплачено 1616,7 млн грн, рівень розрахунків – 76,1 %.

Споживачами ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» за січень-грудень 2017 року спожито електроенергії 1041,7 млн кВт·год на суму 1810,4 млн грн, сплачено 1608,0 млн грн, рівень розрахунків – 88,8 % (2016 рік – 64,5 %) в т.ч:

- промисловість – нараховано 582,9 млн грн, сплачено 464,5 млн грн, рівень розрахунків – 79,7 %;

- підприємства житлово-комунального господарства – нараховано 240,3 млн грн, сплачено 167,0 млн грн – 69,5 %;

- підприємствами водопровідно-каналізаційного господарства – нараховано 169,0 млн грн, сплачено 111,4 млн грн. – 65,9 %;

- підприємства та організації державного бюджету – нараховано 46,4 млн грн, сплачено 46,8 млн грн – 100,8 %;

- підприємства та організації місцевого бюджету – нараховано 84,9 млн грн, сплачено 85,2 млн грн – 100,3 %;

- населення (без урахування пільг) – нараховано 547,5 млн грн, сплачено 534,7 млн грн – 97,7 %.

Заборгованість споживачів за використану електроенергію перед ТОВ «ЛЕО» станом на 01.01.2018 року – 696,6 млн грн.

Луганською філією ДП «Регіональні електричні мережі» за січень-грудень 2017 року підприємствам вугільної промисловості регіону та іншим споживачам відпущено електроенергії 171,8 млн кВт·год. на суму 315,5 млн грн, сплачено 8,7 млн грн, рівень розрахунків – 2,7 % (за аналогічний період 2016 року – 2,6 %).

Газова промисловість.

Протягом 2017 року видобуто на газоконденсатних родовищах області 195,2 млн м³ природного газу. Спожито 358,7 млн м³ природного газу, в тому числі промисловим комплексом області 91,3 млн м³. Споживання перевищує власний видобуток на 83,8 % або на 163,5 млн м³.

За інформацією ПАТ «Луганськгаз», станом на 01.01.2018 рівень розрахунків споживачів за спожитий природний газ з початку року складає 90,4 % (нараховано 1964,5 млн грн, сплачено 1776,6 млн грн), в тому числі:

- населення розрахувалося на 89,5 %;

- бюджетні установи – 99,0 %;

- промислові підприємства – 100,6 % (з урахуванням боргів минулих років).

Станом на 16.01.2018, за інформацією НАК «Нафтогаз України», теплопостачальні підприємства області розрахувалися за поставлений природний газ на 56,1 %.

4.3. Промисловість

Індекс промислової продукції за 2017 рік порівняно з 2016 роком становив 69,0 % (2016 рік до 2015 року – 138,0 %). Невиконання прогнозного показника склало 37,0 в.п.

Обсяг реалізованої промислової продукції за 2017 рік склав 22,7 млрд грн, що на 9,3 млрд грн менше прогнозного показника та на 14,4 млрд грн менше попереднього року.

Зменшення обсягів виробництва та реалізації промислової продукції відбулося через фактичну втрату 2-х основних галузей промисловості: «Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення» та «Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів». Питома вага цих галузей знизилась у 2017 році до 1,1 % (2016 рік – 7,9 %) та 8,1 % (2016 рік – 29,2 %) відповідно. Крім того, відсутність бюджетного фінансування вугледобувних підприємств та низька ціна на вугільну продукцію державних вугледобувних підприємств призвело до суттєвого скорочення видобутку вугілля (зменшення прогнозного показника на 43 в. п.). Нестабільна робота протягом року основного підприємства галузі хімічної промисловості ПрАТ «Севєродонецьке Об'єднання «Азот» (зменшення прогнозного показника на 24,8 в. п.)

Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення

До підприємств основного кола статистичної звітності з виробництва коксу та продуктів нафтоперероблення відносяться ПрАТ «ЛІНІК» та ПАТ «Алчевський металургійний комбінат».

З березня 2012 року ПрАТ «ЛІНІК» повністю припинило діяльність.

Внаслідок тимчасового припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення, підприємством ПАТ «Алчевський металургійний комбінат» знижено виробництво коксу у натуральному виразі до 103,7 тис. тонн (8,5 % до 2016 року) на суму 228,4 млн грн (2016 рік – 2867,7 млн грн). **Виробництво продукції металургії** у порівнянні до минулого року складає: прокату – 12,4 % (152,8 тис. т), агломерату – 12,6 % (284,9 тис. тонн), сталі – 11,3 % (158,3 тис. тонн), чавуну – 11,6 % (154,4 тис. тонн).

Практично все виробництво **хімічних речовин і хімічної продукції** зосереджено на території, підконтрольній українській владі. Основними підприємствами галузі є: ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання «Азот», ТОВ «Рубіжанський трубний завод», РКХЗ «Зоря», ТОВ НВП «Зоря».

Хімічних речовин і хімічної продукції вироблено:

– ТОВ НВП «Зоря» – 788,5 млн грн (155,9 %). У натуральному виразі вироблено тротилу 7516 тонн (148,0 %), грамонітів – 2837 тонн (145,4 %), амонітів – 1301 тонн (126,2 %), смоли карбамідно-фармальдегідної – 8478 тонн (112,5 %);

– ТОВ «НВО «Севєродонецький Склопластик» – 205,6 млн грн (141,0 %);

– ВКФ ТОВ «ТАНА» вироблено товарної продукції на суму 90,3 млн грн (150,0 %);

– ТОВ НВФ «Мікрохім» – 306,9 млн грн (183,2 %);

– ПАТ «Рідкісні гази» – 24,2 млн грн (у 2,2 р. більше);

– ТОВ «Рубіжанський трубний завод» – 11,1 млн. грн (119,1 %).

Після довготривалого простою відновив роботу ПрАТ «Сєверодонецьке об'єднання Азот». За рахунок переробки давальницької сировини у 2017 виготовлено 59,6 тис. тонн селітри аміачної (2016 рік – 241,1 тис. тонн) та 0,6 тис. тонн аміаку водного (2016 рік – 1,9 тис. тонн).

Провідними підприємствами галузі **машинобудування** реалізовано продукції у на суму 2,6 млрд грн.

ПрАТ «СНВО «Імпульс» – унікальне високотехнологічне підприємство, яке спеціалізується на виробництві високонадійних засобів і систем автоматизації для особливо складних і відповідальних об'єктів (атомні енергоблоки, управління рухом на залізницях). У 2017 році ПрАТ «СНВО «Імпульс» вироблено товарної продукції на суму 1335,5 млн грн (119,4 % до 2016 року).

Обсяг товарної продукції ТДВ «Попаснянський вагоноремонтний завод» за 2017 рік склав 1129,9 млн грн (у 3 рази більше до 2016 року), ТОВ НВП «Мікротерм» – 13,7 млн грн. (179,2 %).

На території підконтрольній українській владі в галузі **текстильне виробництво**, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів працюють лише ТОВ ВТФ «Шарм» м. Лисичанськ, ФОП Смалій (ТОВ «Смалій») м. Рубіжне, ФОП Місюренко (ТОВ «Рубіжанська панчішна мануфактура») ТОВ «Старобільська швейна фабрика» та інші малі підприємства, які мають незначний вплив на обсяги виробництва.

За підсумками роботи галузі текстильного виробництва темп росту підприємств галузі складає:

- ТОВ ВТФ «Шарм» м. Лисичанськ – 100,2 % (15,4 тис. швейних виробів);
- ФОП Смалій м. Рубіжне – 148,0 % (358,9 тис. пар панчішно-шкарпеткових виробів).

Обсяг реалізованої продукції по галузі за січень-грудень 2017 року склав 127,7 млн грн.

В галузі **виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність** 95,0 % обсягів товарної продукції виробляє ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат».

У 2017 році вироблено товарної продукції на суму 3,6 млрд грн (133,7 % до 2016 року). У натуральному виразі вироблено картону та паперу – 208,6 тис. тонн (119,3 %), гофротари – 139,3 млн м² (114,9 %).

Обсяг реалізованої продукції за січень-грудень 2017 року склав 3646,9 млн грн.

Темп росту обсягів **виробництва харчових продуктів** склав 69,0 % до відповідного періоду минулого року, що на 34,8 в. п. менше прогнозного показника та на 39,5 в. п. менше попереднього року.

Зниження виробництва харчових продуктів відбувся майже по всім підгалузям: м'яса та м'ясних продуктів, виробництво молочних продуктів, борошномельно-круп'яної промисловості, виробництво хліба та хлібобулочних виробів. Відсутність забійних площадок, зменшення сировинної бази (молоко, м'ясо), недостатнє зростання попиту на існуючих ринках, збільшення ціни та

зниження купівельної спроможності населення є основними причинами зниження показників галузі.

4.4. Агропромисловий комплекс

Виробництво валової продукції у 2017 році склало 4698,8 млн грн що на 2,4 % менше попереднього року та на 12,9 % більше прогнозного показника за Програмою.

За попередніми даними Держстату **індекс сільськогосподарської продукції** у 2017 році порівняно з 2016 роком склав 97,6 %, з неї: продукція рослинництва – 98,7 %, продукція тваринництва – 91,1 %.

Рослинництво. За попередніми даними Держстату у господарствах всіх категорій отримано 1267,2 тис. тонн зерна, що на 0,6 % менше минулого року. У порівнянні з прогнозним показником збільшення склало 16,6 %. Середня урожайність зернових склала 32,7 ц/га (2016 рік – 33,6 ц/га, прогнозний – 28,2 ц/га).

В 2017 році склалися вкрай несприятливі погодні умови для формування врожаю пізніх сільськогосподарських культур. Через велику літню посуху відбулося недостатнє запилення качанів кукурудзи, кошиків соняшнику та утворення щуплого зерна, внаслідок чого отримано валовий збір технічних та пізніх зернових культур менше, ніж у минулому році.

Валовий збір технічних культур склав 582 тис. тонн, у тому числі соняшнику – 566,3 тис. тонн, що на 15,5 % менше, ніж у минулому році та на 12,9 % від прогнозного показника. Середня врожайність соняшнику становить 15,7 ц/га (2016 рік – 19,7 ц/га, прогнозний – 18,0 ц/га).

За рахунок удосконалення господарствами населення систем зрошення та технологій вирощування овочевих культур та картоплі збільшено виробництво овочів на 11,0 %, картоплі – на 18,2 % (до прогнозного показника збільшення склало 11,0 % та 35,8 % відповідно).

Тваринництво. У порівнянні з минулим роком зменшилося поголів'я великої рогатої худоби в усіх категоріях господарств на 7,9 % і склало 49,1 тис. голів, до прогнозного показника зменшення склало 16,1 %. Поголів'я корів зменшено до попереднього року на 5,9 %, до прогнозного показника – на 13,9 % склало 25,4 тис. голів.

Зменшено поголів'я овець та кіз на 5,8 % до 2016 року та на 11,6 % до прогнозного показника і склало 25,8 тис. голів.

Проведення в області карантинних заходів з ліквідації спалахів африканської чуми свиней в січні, лютому, жовтні, листопаді та грудні 2017 року, низька закупівельна ціна на м'ясо свиней у населення призвело до скорочення поголів'я свиней на 26,8 % та склало 44,9 тис. голів. Програмний показник не виконано на 34,0 %.

Поголів'я птиці збільшено за рахунок господарств населення на 2,6 % та склало 880,9 тис. голів, але програмний показник не виконано на 11,9 % – сільгоспідприємство в 2017 році не закупило ремонтного молодняка, у зв'язку з нестачею приміщень, які планувалося реконструювати за рахунок інвестиційних коштів.

У порівнянні з аналогічним періодом минулого року зменшено виробництво продукції тваринництва. Виробництво м'яса по всіх категоріях господарств зменшилось на 36,7 % та дорівнює 19,5 тис. тонн, прогнозний показник не виконано на 41,1 %. Виробництво молока у порівнянні з 2016 роком збільшено на 0,9 % та склало 124,9 тис. тонн, але прогнозний показник не виконано на 23,0 %, що пов'язано із скороченням поголів'я корів та ліквідація галузі в деяких підприємствах області.

Виробництво яєць у порівнянні з 2016 роком зросло на 10,3 % та склало 108,5 млн штук. Прогнозний показник виконано на 85,8 %, що пов'язано через технічну зміну поголів'я кур-несучок, яка призвела до зниження несучості.

Невиконання показників галузі тваринництва в частині поголів'я сільськогосподарських тварин відбулось через:

- диспаритет цін на продукцію тваринництва та матеріальні ресурси, що необхідні для виробництва продукції;
- міграційний рух населення сільської місцевості в міську.

4.5. Транспорт і зв'язок

Обсяг вантажообороту автомобільного транспорту за 2017 рік склав 462,5 млн ткм, що на 72,2 % більше попереднього року, перевезено 1,8 млн т вантажів, або 90,0 % до попереднього року та 23,4 % до прогнозного показника.

За звітний період підприємствами **автомобільного транспорту** загального користування перевезено 30,4 млн пасажирів, що становить 80,6 % до попереднього року та 70,5 % до прогнозного показника. **Пасажирооборот** склав 327,7 млн пас. км – 93,4 %.

Підприємствами міськелектротранспорту у 2017 році перевезено 22,5 млн пасажирів, або 86,9 % до попереднього року та 79,8 % до прогнозного показника. Пасажирооборот склав 105,2 млн пас. км – 84,4 %.

Отримання негативного показника обумовлено через обмеженість в області залізничного сполученням з українською залізницею. На цей час відсутнє сполученням з північню Луганської області. Крім того, через запровадження тимчасового припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення у межах області шляхами залізничного і автомобільного сполучення у 2017 різко знизилися перевезення вантажів залізничним транспортом, однак поступово збільшуються ці перевезення автомобільним транспортом.

Негативними тенденціями, що перешкоджають розвитку галузі є збільшення експлуатаційних витрат через підвищення цін на енергоносії, паливо, запчастини і матеріали, низький рівень відшкодування витрат за перевезення пільгових категорій громадян в умовах недостатнього бюджетного фінансування, зношеність та старінням пасажирського рухомого складу, незадовільний стан автодоріг. В ході бойових дій в м. Лисичанську пошкоджено тролейбусні лінії, відновлення яких потребує значних витрат.

4.6. Виробництво споживчих товарів та послуг

Розвиток споживчого ринку області направлено на забезпечення продовольчої безпеки, ефективне функціонування товарного ринку і

задоволення попиту населення в продукції продовольчого, непродовольчого призначення і послугах побутового обслуговування.

Реалізація продуктів харчування та непродовольчих товарів населенню області здійснювалась на 5,15 тис. об'єктах роздрібної торгівлі, 43 ринкових об'єктах (у тому числі на 30 ринках та 13 торговельних майданчиках), 833 закладах ресторанного господарства на 41,5 тис. посадкових місць.

В порівнянні з минулим роком загальна кількість об'єктів роздрібної торгівлі в цілому по області збільшилась на 22 одиниці (або 0,5 %).

З метою розширення торговельної мережі протягом року відкрилось 134 підприємства торгівлі, розпочали свою діяльність 56 об'єктів ресторанного господарства, у т. ч. супермаркети «Сім'я» та «Сільпо» – у м. Сєвєродонецьку, разом з тим, припинили свою діяльність з різних причин 138 об'єктів торгівлі.

Обсяг обороту роздрібної торгівлі (до якого включено роздрібний товарооборот підприємств роздрібної торгівлі, розрахункові дані щодо обсягів продажу товарів на ринках та фізичними особами-підприємцями) за 2017 рік склав 5782,8 млн грн, що. Прогнозний показник виконано на 41,8 %. Отже слід відмітити, що на виконання прогнозного показника вплинула зміна методологічних положень статистичного спостереження показника (з 01.01.2017 одиницею обсягу обороту роздрібної торгівлі є юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб, основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля), тому порівняння не є коректним. З урахуванням перерахунків Дєрстатом **обсяг обороту роздрібної торгівлі**, у порівняних цінах до 2016 року, складає 98,1 %.

На зменшення обсягу обороту роздрібної торгівлі у 2017 році вплинув спад споживчого попиту населення на товари високого цінового сегменту, як продуктового так і промислового призначення. Здебільшого, попитом користуються недорогі «соціальні» продукти харчування.

Зростання собівартості виробництва, збільшення вартості тарифів на електроенергію та газ, інфляційні процеси – основні причини зростання цін на споживчі товари. Все це призвело до зростання цін на ресурси і матеріали, що в кінцевому підсумку негативно позначилось на роздрібних цінах та купівельній спроможності населення та призвело до перерозподілу витрачання доходів населення в бік зменшення витрачання коштів на товари споживчого ринку.

Обсяг послуг, реалізованих споживачам підприємствами сфери послуг області, у 2017 році становив 3570,7 млн грн, що більше показника 2016 року на 19,3 % (2016 рік – 2993,7 млн грн) та на 22,5 в. п. вище прогнозного показника.

Зростання цін на ресурси і матеріали та комунальні послуги призвело до зростання вартості тарифів на послуги населенню, що дало можливість збільшити загальний обсяг реалізованих послуг у фактичних цінах на 835,6 млн грн або на 11,2 в.п.

Обсяг послуг, реалізованих населенню, становив 1825,1 млн. грн, що більше на 13 % від показника 2016 року. Частка таких послуг становила 51,1 % від загального обсягу реалізованих послуг.

Послуги населенню області надавалися у 1151 об'єктах побутових послуг, з яких 94,0 % належать фізичним особам та 6,0 % – юридичним особам.

5. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

У 2017 році прогнозувалось продовження позитивних тенденцій, які розпочалися у 2016 році (зростання на 44,6 %) і збільшення обсягів зовнішньої торгівлі товарами на 6,6 % («обережний» варіант) за рахунок поживавлення роботи хімічної, целюлозно-паперової промисловості та сільського господарства.

Також одним із позитивних факторів для розвитку зовнішньої торгівлі повинна була стати активізація діяльності підприємств, які розташовані на неконтрольованій українською владою території області, але перереєструвались на контрольованих територіях області (особливо у 2015-2016 роках).

Відповідно до інформації Головного управління статистики у Луганській області за підсумками 2017 року оборот зовнішньої торгівлі товарами області становив 507,0 млн дол. США і порівняно з 2016 роком зменшився на 36,0 % (прогнозний показник не виконано на 42,5 %).

Обсяги експорту та імпорту товарів становили відповідно 233,9 млн дол. США (зменшився порівняно з 2016 роком на 46,3 %, програмний показник не виконано на 51,9 %) та 273,1 млн дол. США (зменшився порівняно з 2016 роком на 23,5 %, програмний показник не виконано на 29,1 %). Негативне сальдо зовнішньої торгівлі товарами становило 39,2 млн дол. США (у 2016 році сальдо позитивне – 78,3 млн дол. США). Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 0,86 (по Україні – 0,87).

Зовнішню торгівлю область здійснювала з 77 країнами світу.

Основу товарної структури експорту області склали:

- папір та картон – 29,7 %;
- чорні метали – 19,8 %;
- продукція хімічної промисловості – 15,1 %;
- прилади та апарати оптичні, фотографічні – 6,6 %;
- жири та олії тваринного або рослинного походження – 5,5 %;
- продукти рослинного походження – 5,5 %;
- текстильні матеріали та текстильні вироби – 5,4 %;
- готові харчові продукти – 3,7 %;
- вироби з каменю, гіпсу, цементу – 2,5 %;
- мінеральні продукти – 2,2 %;
- полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – 2,0 %.

Основною причиною зменшення експорту товарів стало прийняття 15 березня 2017 року Радою національної безпеки і оборони України і рішення про тимчасове припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення на Донбасі. Зазначене рішення скоротило потік товарів вказаної групи, який входив до складу регіонального експорту та виробляється ПАТ «Алчевський металургійний комбінат» (підприємство перереєстроване на контрольованій частині області, а його виробничі площі знаходяться на тимчасово окупованій території області). Це призвело до зменшення експорту металів у 2017 році (в порівнянні з 2016 роком) на 84,7 % або на 237,5 млн дол. США.

Також негативно на розвиток експорту впливають торговельні обмеження з боку Російської Федерації (дія ембарго щодо поставок на її ринок українських продовольчих товарів, застосування до українського експорту ввізних мит (одностороннє призупинення з боку Російської Федерації дії Угоди про вільну торгівлю СНД у двосторонніх відносинах).

Негативно вплинуло на розвиток експортної діяльності загальнообласна тенденція зменшення обсягів виробництва промислової продукції, падіння якої у 2017 році склало 31,0 %.

Основу товарної структури імпорту області склали:

- мінеральні продукти – 40,9 %;
- продукція хімічної промисловості – 15,9 %;
- маса з деревини – 15,5 %;
- полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – 11,5 %;
- текстильні матеріали та текстильні вироби – 4,6 %;
- засоби наземного транспорту – 2,6 %;
- машини, обладнання та механізми – 2,3 %;
- вироби з каменю, гіпсу, цементу – 1,8 %;
- папір та картон – 1,4 %;
- живі тварини; продукти тваринного походження – 1,1 %.

Через блокування переміщення вантажів через лінію зіткнення в області (це стосується насамперед вугілля) відбулося зменшення частки мінеральних продуктів (з 61,6 % з початку 2017 року до 40,9 %). Імпорт мінеральних продуктів (як сировини для металургійної та машинобудівної промисловості) зменшився на 48,3 % (або 90,5 млн дол. США). Таке скорочення імпорту сировини для виробництва продукції з боку підприємств області також може вказувати на негативну тенденцію до скорочення ними їх виробничих програм, вжиття заходів з енергозбереження. Слід зауважити, що на зменшення попиту на цю групу продукції вплинуло і певне зростання ціни на енергоресурси (нафта, природний газ) з початку поточного року та восени 2017 року.

До країн ЄС було експортовано 50,4 % усіх товарів, до Росії – 24,2 %.

Найбільші обсяги експортних поставок також здійснювалися до Угорщини – 9,8 % від загального обсягу експорту, Польщі – 9,5 %, Чехії – 8,7 %, Білорусії – 6,7 %, Франції – 5,7 %, Болгарії – 4,6 %, США – 2,7 %, Румунії – 2,6 %, Іспанії – 2,2 %, Німеччини та Узбекистану – по 1,8 %, Індії, Італії та Саудівської Аравії – по 1,6 %, Індонезії, Туреччини та Китаю – по 1,2 %, Словаччини – 1,0 %.

З початку 2017 року значно зменшили частку в обсязі експорту товарів області такі країни як Угорщина (з 29,5 до 9,8 %), Польща (з 17,0 до 9,5 %), Білорусії (з 9,6 до 6,7 %), Естонії (з 1,5 до 0,5 %). У той же час протягом 2017 року зросла частка таких країн як Росія (з 18,6 до 24,2 %), Чехія (з 6,2 до 8,7 %), Франції (з 3,1 до 5,7 %), Болгарії (з 2,9 до 4,6 %). Частка країн ЄС у структурі експорту товарів області зменшилась 68,6 до 50,4 %.

З країн ЄС імпортовано 21,2 % усіх товарів, з Росії – 68,9 %.

Найбільші імпорتنі надходження, крім Росії, здійснювалися з Польщі – 6,9 % від загального імпорту, Німеччини – 4,9 %, Франції – 3,6 %, Білорусії – 2,1 %, Китаю – 1,6 %, Саудівської Аравії – 1,4 %, Литви – 1,1 %, Республіки Корея – 1,0 %, Румунії – 0,9 %.

З початку 2017 року значно зменшили частку в обсязі імпорту товарів області такі країни як Росія (з 84,2 до 68,9 %), Угорщина (з 29,5 до 9,8 %), Польща (з 17,0 до 9,5 %), Білорусії (з 9,6 до 6,7 %), Естонії (з 1,5 до 0,5 %). У той же час протягом 2017 року зросла частка таких країн як Польща (з 4,3 до 6,9 %), Франція (з 1,5 до 3,6 %), Німеччина (з 1,0 до 4,9 %), Саудівська Аравія (з 0,6 до 1,4 %). Частка країн ЄС у структурі імпорту товарів області збільшилась з 9,7 до 21,2 %.

Прогнозування показників експорту та імпорту на 2017 рік формувалася на базі щомісячних тенденції I півріччя 2016 року (що були доступні на момент формування прогнозу) та відбувалось на початку жовтня 2016 року. Прогноз не врахував дії патріотично налаштованих українських активістів у лютому 2017 року щодо блокування переміщень вантажів з/до тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях. Це в кінцевому підсумку призвело до прийняття 15 березня 2017 року Радою національної безпеки і оборони України рішення про тимчасове припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення на Донбасі, яке діє і до тепер. Після введення цього рішення експорт області зменшився майже вдвічі, а пов'язаний з ним імпорт майже на чверть.

6. СОЦІАЛЬНА СФЕРА

6.1. Демографічна ситуація

У демографічній сфері зберігається тенденція до зниження чисельності населення. Чисельність наявного населення в Луганській області (за оцінкою) на 1 січня 2018 року становила 2167802 особи. Впродовж року чисельність населення зменшилася на 27,5 тис. осіб (98,7 %), у тому числі по території, підконтрольній українській владі на 11,4 тис. осіб (98,4 %). Скорочення відбулося внаслідок природного скорочення на 8341 особу і на 19147 осіб – за рахунок міграційного скорочення.

Кожного року населення області зменшується приблизно на 1-2 %. Переважною причиною цьому є міграція, у більшості – зовнішня трудова міграція. Серед основних причин трудової міграції населення, можна виділити значне скорочення деяких галузей виробництва, тривалі бойові дії на лінії зіткнення.

Зменшення кількості зареєстрованих на території Луганської області внутрішньо переміщених осіб, за даними Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, відбулося у зв'язку з проведенням верифікації соціальних виплат та зняття з обліку ВПО згідно підстав, передбачених статтею 12 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб».

6.2. Зайнятість населення та ринок праці

Чисельність працівників у віці 15-70 років, зайнятих економічною діяльністю (у середньому за рік) за 2017 рік склав 350,4 тис. осіб, що складає 98,6 % до 2016 року та 100,1 % до прогнозного показника.

Чисельність штатних працівників збільшилася у порівнянні з попереднім роком на 9,2 % та склала до 115,7 тис. осіб, прогнозний показник виконано на 72,3 %.

Чисельність безробітних за методологією МОП (у середньому за рік) збільшилася на 2,3 % та склала 58,3 тис. осіб, майже на рівні прогнозного показника (58,0 тис. осіб).

Рівень безробіття за методологією МОП, серед економічно активного населення у віці 15-70 років у порівнянні з прогнозним показником зменшено на 2,4 %, але до попереднього року показник збільшився та склав 16,6 % (2016 рік – 16,0 %).

Протягом року створено 4045 робочих місць, що на 20,0 % менше попереднього року та на 13,0 % від прогнозного показника.

За сприянням центрів зайнятості області постійне місце роботи отримали 15,0 тис. осіб (на 1,1 тис. осіб, або 7,8 % більше, ніж за аналогічний період минулого року), з них 4,0 тис. соціально незахищених осіб, 0,5 тис. внутрішньо переміщених осіб та 143 демобілізованих військовослужбовців, які приймали участь в АТО.

На нові робочі місця з компенсацією роботодавцям єдиного соціального внеску працевлаштовано 376 безробітні особи, у тому числі 157 осіб, які недостатньо конкурентоспроможні на ринку праці та 219 осіб на нові робочі місця в пріоритетних видах економічної діяльності.

Протягом 2017 року одноразову допомогу для організації підприємницької діяльності отримали 32 безробітних, з них: 22 особи – учасники АТО; 5 осіб – ВПО та 1 особа з інвалідністю.

До участі у громадських та інших роботах тимчасового характеру залучено 5,9 тис. осіб, з них кожен другий – жінка; майже кожен третій – особа соціально незахищених категорій; кожен четвертий – молодь у віці до 35 років.

Протягом року в області проходили профнавчання 3,6 тис. безробітних, з них 122 внутрішньо переміщені особи та 57 учасників АТО. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації безробітних здійснювалися за 112 професіями, спеціальностями, курсами та напрямками. За договорами з ДНЗ «Луганський центр ПТО ДСЗ» проходили навчання 2,1 тис. безробітних, у тому числі 218 осіб за ліцензованими професіями, які користуються попитом на ринку праці: «Продавець продовольчих товарів», «Продавець непродовольчих товарів», «Контролер-касир», «Електрогазоварник», «Офісний службовець (бухгалтерія)», «Маляр», «Муляр» та «Штукатур». Крім того, підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації безробітних з професій, що користуються попитом на ринку праці, проводилась за межами області – у Рівненському, Одеському, Дніпропетровському та Харківському центрах професійно-технічної освіти ДСЗ.

Ваучери для підтримання конкурентоспроможності на ринку праці окремих категорій громадян були видані 2 особам, віком старше 45 років, Северодонецьким міським центром зайнятості.

У засобах масової інформації Луганської області розміщено 232 статті у друкованих ЗМІ, відбулось 56 виступів на радіо та 165 – на телебаченні щодо діяльності та послуг служби зайнятості. Також щоденно розміщувалась інформація на сайті ЛОСЗ та соціальній мережі Facebook.

Головною метою профорієнтаційної роботи є сприяння за допомогою специфічних методів посиленню конкурентоспроможності працівника на ринку праці та досягнення ефективної зайнятості населення. Протягом року Луганською обласною службою було проведено 9610 заходів для майже 164 тис. осіб, у т. ч.: 629 заходів з учнівською молоддю (для 39 тис. осіб), 170 семінарів з підприємництва для 2,4 тис. осіб, 107 цільових заходів для 1,6 тис. внутрішньо переміщених осіб, 44 заходи для осіб з інвалідністю, які не досягли пенсійного віку для 600 осіб, 166 цільових семінарів для молоді (2 тис. осіб), 77 цільових заходів для 1 тис. жінок, 30 семінарів для 363 військовослужбовців та учасників АТО тощо.

260 заходів були проведені у виїзному режимі (прийняли участь 11,6 тис. осіб різних категорій населення), у т. ч. 83 заходи із застосуванням мобільних засобів інформування.

6.3. Грошові доходи населення та заробітна плата

Фонд оплати праці у порівнянні з попереднім роком збільшився на 8,7 % і склав 9263,1 млн грн. До прогнозного показника зменшення склало 29,8 %.

Середньомісячна заробітна плата штатних працівників за 2017 рік склала 5862 грн. У порівнянні з 2016 роком розмір заробітної плати збільшився на 26,4 %, прогнозний показник не виконано на 22,8 %.

Збільшення обумовлене підвищенням мінімальної заробітної плати з 1600 до 3200 грн.

Індекс реальної заробітної склав 111,7 %, що на 3,6 в. п. більше прогнозного показника (108,1 %), але менше показника попереднього року на 6,3 в. п.

При облдержадміністрації, райдержадміністраціях та виконкомках міських рад постійно діє міжвідомчі робочі групи з питань реалізації заходів щодо легалізації найманої праці. Ефективність роботи цих робочих груп на сьогодні є дуже обмеженою у зв'язку з дією мораторію на проведення перевірок у Луганській та Донецькій областях, встановленим Законом України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції». Якщо підприємство не відноситься до суб'єктів з високим ступенем ризику (наявність офіційної інформації про заборгованість із заробітної плати, недотримання мінімальних гарантій в оплаті праці), при зверненні громадян про порушення роботодавцями законодавства про працю, органи контролю не мають повноважень здійснити перевірку. Реагування контролюючих органів області обмежується, як правило, наданням роз'яснень та рекомендацій звернутися до суду. Протягом 2017 року було проведено 1 засідання

міжвідомчої робочої групи з питань реалізації заходів щодо легалізації найманої праці при облдержадміністрації.

Органами Пенсійного Фонду України в Луганській області проведено 33 виступи на місцевих радіо та телеканалах, надруковано 29 статей в місцевій пресі, проведено 273 зустрічі в трудових колективах, надруковано та розповсюджено 15454 буклети, в інтернет-просторі розміщено 228 статей, проведено 73 семінари зі страхувальниками.

За результатами цієї роботи за 2017 рік легалізовано 895 робочих місць, в бюджет додатково надійшло ЄСВ на суму 1229,3 тис. грн. Кількість застрахованих осіб, яким страхувальники виплачують заробітну плату менше мінімальної, за рік зменшено на 6,8 тис. осіб або 54,8 %.

6.4. Соціальне забезпечення

Аналіз ресурсного забезпечення реалізації завдань і заходів програми за результатами 2017 року показав, що показники, передбачені Програмою на 2017 рік, виконані частково за рахунок реалізації місцевих програм, а інша частина заходів реалізована в недостатньому обсязі, а саме:

- у зв'язку з відсутністю вільних приміщень, які потенційно можуть бути передані в обласну комунальну власність або орендовані на тривалий термін на підконтрольній українській владі території Луганської області із 5 запланованих до відновлення соціально важливих об'єктів перереєстровано лише 2 установи;

- не відновлені в стаціонарних установах області підсобні господарства, міні-виробництва та лікувально-виробничі майстерні, тому що не були залучені позабюджетні кошти на розвиток цих структур у зв'язку з відсутністю таких статей витрат у міжнародних партнерів по наданню благодійної і гуманітарної допомоги та більшої переорієнтації їх діяльності на надання допомоги постраждалому цивільному населенню області з лінії розмежування;

- питання розвитку інноваційних послуг шляхом відкриття відділень денного догляду актуальне в умовах деінституалізації, яка наразі триває в Україні. але не вирішене у зв'язку із створенням об'єднаних територіальних громад і відповідних структурних підрозділів з питань соціального захисту населення в них, а також з процесом розподілу та делегування повноважень в громадах, який триває на даний час.

Аналіз кількісних та якісних показників, що досягнуті в результаті виконання завдань і заходів у звітному році показав, що показники, передбачені Програмою на 2017 рік, реалізовані в достатньому обсязі, крім напряму «Створення груп «взаємодопомоги» під головуванням сертифікованих фахівців-психологів в містах і районах області». Це зумовлено як суб'єктивними (відсутність достатньої кількості сертифікованих фахівців-психологів в містах і районах області) так і об'єктивним чинниками (відсутність коштів на введення додаткових посад цих спеціалістів в установах соціального захисту міст та районів області).

Деякі напрямки діяльності та заходи Програми потребують перегляду та можливо виключення, у зв'язку із дублюванням заходів Програми з іншими заходами, викладеними в Програмах, розроблених структурними підрозділами

облдержадміністрації (заходи, відповідальними виконавцями яких є Управління молоді і спорту облдержадміністрації, Департамент освіти і науки облдержадміністрації тощо).

Станом на 01.01.2018 фінансування соціальних виплат здійснено у повному обсязі.

Існує заборгованість з виплати пільг та субсидій (537848,7 тис. грн) через недофінансування з державного бюджету.

6.5. Пенсійне забезпечення

На фінансування пенсійних виплат, яке було забезпечено своєчасно та в повному обсязі, надійшло 9,8 млрд грн, з яких власні кошти Пенсійного фонду – 5,6 млрд грн (що на 1,9 млрд грн, або на 66,5 %, більше, ніж у 2016 році), кошти Державного бюджету – 4,2 млрд грн (що на 0,8 млрд грн менше 2016 року,) або 43,0 % від загальної суми фінансування.

Виконання планових показників власних доходів забезпечено на 39,8 %, надійшло 158,0 млн грн, в тому числі від платників з окупованої території 55,0 тис грн. Невиконання плану пов'язано з міграцією ряду бюджетоутворюючих платників до Центрального офісу з обслуговування великих платників Державної фіскальної служби України і так званою «націоналізацією» деяких підприємств вугільної промисловості, територіально розташованих на тимчасово непідконтрольній українській владі території.

На 137,8 % від запланованих показників забезпечено надходження до загального фонду Державного бюджету України збору з окремих видів господарських операцій в сумі 15,7 млн грн.

З 1 травня 2017 року відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» та з 1 жовтня 2017 року відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій» від 03.10.2017 року №2148-VIII проведено масові перерахунки 338,3 тис. пенсіонерам. Середній розмір пенсії за рік збільшився до 3000 грн. У порівнянні з прогностичним показником збільшення склало 1081 грн (156,3 %), до попереднього року – 1019 грн (151,4 %).

Заборгованість по виплаті пенсій відсутня.

6.6. Житлово-комунальне господарство

Рівень оплати за послуги житлово-комунального господарства за даними Департаменту житлово-комунального господарства облдержадміністрації за 2017 рік склав 96,0 %. Низька платоспроможність населення пов'язана із скороченням кількості абонентів через їх виїзд із зони розмежування, несвоєчасною оплатою споживачами за надані житлово-комунальні послуги; незадовільним станом роботи підприємств галузі по стягненню заборгованості за житлово-комунальні послуги через складне фінансове становище та неспроможністю сплачувати судовий збір.

Крім того заборгованість по пільгам та субсидіям із державного бюджету станом на 01.01.2018 року склала 146,3 млн грн, при наявній тенденції зростання їх питомої ваги у розрахунках (2015 рік – 24 %, 2016 рік – 44 %, 2017 рік – 47 %).

В аварійному стані знаходиться 40,8 % теплових мереж, що перевищує прогнозний показник на 13,3 %. Відхилення допущено через показник ДП «Севєродонецька ТЕЦ», який за 2017 рік фактично склав 84,2 % теплових мереж в аварійному стані від загальної кількості. Аварійний стан водопровідних та каналізаційних мереж складає 54,4 % та 59,2 % відповідно, що до прогнозного показника складає 99,8 %.

Реформування та розвиток водопровідно-каналізаційного господарства передбачалося реалізовувати за рахунок виконання робіт з будівництва, реконструкції та ремонту об'єктів ВКГ. У звітному році була запланована розробка 19 проектів будівництва, реконструкції об'єктів мереж ВКГ. Затверджений обсяг фінансування за рахунок коштів обласного бюджету склав 8184,005 тис. грн, профінансовано 6524,813 тис. грн (79,7 %). На кінець 2017 року розроблені та отримані позитивні експертні звіти 2 проекти «Реконструкція напірної каналізаційної мережі по кв. Миру 10-б, вул. Незалежності (Пролетарської) 44-а, смт Новоайдар» та «Реконструкція каналізаційного колектору по вул. Автомобілістів, кв. Дружби Народів, м. Лисичанськ», проектна документація затверджена наказом Департаменту житлово-комунального господарства облдержадміністрації. Виконання робіт з розробки 17 робочих проектів подовжено у поточному році, що пов'язано з довготривалістю оформлення комунальними підприємствами документів на право користування земельними ділянками під будівництво та реконструкцію об'єктів ВКГ.

Крім того, на реалізацію проекту «Капітальний ремонт зовнішнього господарсько-побутового водопостачання селища Новотошківка, Попаснянського р-ну, Луганської обл.» із обласного бюджету профінансовано 2143,813 тис. грн.

За рахунок коштів КП «Теплосервіс Станично Луганського району Луганської області» проведено роботи із модернізації котельні РТМО в смт Станиці Луганської (встановлення твердопаливного котла КВ-Т-0,63 та технологічного обладнання). Вартість робіт становила 1191,0 тис. грн.

На заходи із благоустрою територій та будівництва, реконструкцію і капітальний ремонт мереж вуличного освітлення у населених пунктах області світлодіодними (LED) світильниками з обласного бюджету було виділено 40,0 млн грн. Виконано проектні роботи та роботи з реконструкції мереж вуличного освітлення в населених пунктах області: Біловодський, Новопсковський, Білокуракинський, Сватівський, Марківський, Старобільський, Троїцький, Новоайдарський, Кременський, Попаснянський, Станично-Луганський райони.

Благоустрій територій.

З метою проведення робіт з благоустрою населених пунктів області райдержадміністраціями та міськвиконкомами міст обласного значення розроблені та в рамках щорічної акції з благоустрою «За чисте довкілля» затверджені плани заходів, спрямовані на організацію ліквідації стихійних сміттєзвалищ, поліпшення стану довкілля, упорядкування прибудинкових територій, дворів, вулиць, кладовищ тощо.

Проведена робота з благоустрою 529 населених пунктів області, а саме:

– за рахунок коштів міських, сільських (селищних) бюджетів на загальну суму 133,09 тис. грн придбано 64 шт. контейнерів для збирання твердих побутових відходів для Попаснянського та Старобільського районів;

– за рахунок коштів державного бюджету придбано сміттєвоз для смт Білокуракино вартістю 896,00 тис. грн;

– за рахунок коштів виконавців передбачених Регіональною програмою поводження з твердими побутовими відходами у Луганській області (1632,62 тис. грн) на територіях населених пунктах області ліквідовано несанкціоновані сміттєзвалища, проведено роботу з прибирання та впорядкування вулиць та доріг, підтримано в належному технічному та санітарному стані прибудинкові території, парки, сквери, фонтани, проведено роботу з санітарної обрізки дерев, а також у разі потреби проводиться розчищення узбіч доріг навколо в'їзних (виїзних) знаків населених пунктів.

7. ГУМАНІТАРНА СФЕРА

7.1. Охорона здоров'я

За рахунок збільшення мінімальної заробітної плати, тарифів на комунальні послуги, видатки на утримання установ охорони здоров'я у 2017 році збільшено до 1987,6 млн грн, що на 40,7 % більше прогнозного показника та на 46,9 % більше ніж у 2016 році.

Внаслідок того, що на теперішній час на території області майже практично відсутній повний спектр неонатологічної допомоги третинного рівня та відсутня 100% укомплектованість виїзної реанімаційної неонатологічної бригади автомобілями, обладнанням та фахівцями смертність дітей до 1 року життя перевищила прогнозований показник на 9,2 % і склала 13,1 ‰ на 1000 народжених живими (прогнозований показник на 2016 рік – 12,0 ‰).

Кількість лікарняних закладів збільшено на 3 та складає 30 одиниці, що відповідає прогнозованому показнику.

Збільшено кількість лікарняних ліжок на 0,4 % (5,1 % до прогнозного показника) що склало 6,4 тис. одиниць.

Загальна чисельність середніх медпрацівників в закладах охорони здоров'я усіх форм підпорядкування збільшено на 1,3 % (3,3 % до прогнозного показника) та складає 5,27 тис. осіб.

Внаслідок збільшення кількості населення за рахунок внутрішньо переміщених осіб та відповідно, збільшення кількості звернень за медичною допомогою первинна захворюваність населення всіма хворобами перевищила прогнозований показник на 16,2 % і склала 46469,4 на 100 тис. населення (прогнозований показник на 2016 рік – 40000,0). Але у порівнянні з попереднім роком спостерігається зменшення показників майже за усіма основними видами захворювань (хвороби системи кровообігу, активний туберкульоз, хвороби органів дихання, органів травлення) крім хворих на СНІД (111,5 %), ВІЛ-інфікованих (105,4 %), майже на рівні залишаються злоякісні новоутворення (100,0 %).

Вжито заходів для вирішення проблемних питань у закладах первинної ланки, а саме, придбано:

- придбано 11 рентгенапаратів для міських та районних лікарень, на суму 62955,3 тис. грн. Запланована сума (80100 тис.грн) використана не в повному обсязі за рахунок економії під час проведення тендерів, а також не придбано рентгенапарат в м.Рубіжне;

- медичне обладнання для Луганської обласної клінічної лікарні та Луганської обласної дитячої клінічної лікарні на суму 142837 тис. грн, кошти реалізовано в повному обсязі;

- медичне обладнання для Луганського обласного клінічного онкологічного диспансеру та Луганського обласного центру з профілактики та боротьби зі СНІД на суму 3875,7 тис. грн. Запланована сума (4310,0 тис. грн) використана не в повному обсязі за рахунок економії під час проведення тендерів.

На проектування будівлі Луганської обласної клінічної лікарні було заплановано 11500 тис. грн, кошти не використано у зв'язку з розробкою проекту землекористування.

7.2. Освіта

У 2017 році у пристосованому приміщенні Марківського району відкрито 1 заклад дошкільної освіти.

За рахунок відкриття 7 додаткових груп у функціонуючих дошкільних навчальних закладах створено 395 додаткових місць у закладах дошкільної освіти:

- м. Лисичанськ – 2 групи на 30 місць;
- Міловський район – 1 група на 15 місць;
- Сватівський район – 2 групи на 40 місць;
- Станично-Луганський район – 1 група на 25 місць;
- Троїцький район 1 група на 20 місць).

Відкрито 7 груп з короткотривалим перебуванням:

- Кремінський район – 2 групи на 30 місць;
- Марківський район – 1 група на 20 місць;
- Попаснянський – 4 групи.

В області працюють 8 опорних закладів загальної середньої освіти, у т ому числі протягом року завершено процес реєстрації 5 шкіл:

- 1) Гірська багатoproфільна гімназія Попаснянської районної ради;
 - 2) Золотівська загальноосвітня школа I-II ступенів № 5 Попаснянської районної ради;
 - 3) Білогорівська загальноосвітня школа I-III ступенів Попаснянської районної ради;
 - 4) Попаснянська загальноосвітня школа I-III ступенів № 1 Попаснянської районної ради;
 - 5) Троїцька загальноосвітня школа I-III ступенів Троїцької районної ради;
- Проведено капітальні ремонти 48 закладів дошкільної освіти:

– за кошти місцевих бюджетів – 36 закладів (м. Лисичанськ – 5, Станично-Луганський район – 1, Марківський район – 1, Старобільський район – 8, м. Северодонецьк – 9, Троїцький район – 1, капітальний ремонт з термомодернізаційним ефектом – 2 (ДНЗ Білокуракинська ОТГ, Сватівський район – 5, Чмирівська ОТГ – 1,);

– за кошти Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) – 11 закладів (Білокуракинський район – 4, Сватівський район – 2, Новоайдарський район – 1, Попаснянський район – 1, Біловодський район – 1, м. Рубіжне – 1, м. Лисичанськ – 1, Чмирівська ОТГ – 1, Попаснянський район – 1, Кременський район – 1,);

– інші джерела – 1 заклад у Новоайдарському районі.

Придбано 40 одиниць комп'ютерної техніки для закладів дошкільної освіти м. Лисичанська, м. Северодонецька, Сватівського, Старобільського, Новоайдарського, Попаснянського, роїцького районів і 39 одиниць оргтехніки.

Для закладів загальної середньої освіти придбано 200 одиниць комп'ютерної техніки та 35 одиниць оргтехніки в містах: Северодонецьк, Рубіжне, Лисичанськ та районах: Сватівського, Новопсковського, Міловського, Марківського, ОТГ: Біловодської, Білокуракинської.

Забезпеченість сучасною комп'ютерною технікою становить 94,0 %. Усі заклади загальної середньої освіти підключено до мережі Інтернет.

Відкрито Луганський обласний центр дитячо-юнацького туризму і краєзнавства з забезпечення ефективної координації художньо-естетичної, туристсько-краєзнавчої, еколого-натуралістичної, науково-технічної роботи та національно-патріотичного виховання.

З метою забезпечення рівного доступу дітей із вадами психофізичного розвитку до якісної освіти створено Обласну психолого-медико-педагогічну консультацію.

Питання переміщення Луганського національного аграрного університету на територію Луганської області не вирішено. Міністерство освіти і науки України надало роз'яснення, що Луганський національний аграрний університет спрямований на створення філії вищого навчального закладу в м. Старобільськ Луганської області з одночасним продовженням освітньої діяльності у м. Харкові, питання переміщення вищого навчального закладу не розглядається.

Придбано 2 шкільних автобусів для Попаснянського та Старобільського районів. Підвезення учнів сільської місцевості навчальних закладів забезпечено на 99,8 %.

З метою вирішення основних проблем та виконання завдань з реалізації заходів відновлення та розвитку сфери освіти реалізовано 48 проектів поліпшення стану будівель і споруд закладів освіти загальна вартість у 2017 року склала 119,6 млн грн з яких: 42,2 млн грн – кошти державного бюджету, 77,3 млн грн – кошти обласного бюджету.

7.3. Культура

Кількість бібліотек, музеїв, кіноустановок, театрів, шкіл естетичного виховання не змінилась протягом року у порівнянні з прогнозними показниками.

Кількість закладів клубного типу збільшилась на чотири проти прогнозного показника внаслідок передачі трьох відомчих установ до міської комунальної власності м.м. Северодонецька та Рубіжного та збільшення мережі на одну установу у Біловодському районі.

У 2017 році за рахунок коштів обласного бюджету утримувалось вісім установ. На їх утримання у 2017 році спрямовано 53272,9 тис. грн.

Крім того, 4785,6 тис. грн було використано на придбання обладнання і предметів довгострокового користування для вищезазначених установ. За рахунок зазначених коштів обласними закладами культури і мистецтв придбано обладнання, музичні інструменти тощо. Луганською обласною бібліотекою придбано книжкову продукцію для бібліотечних фондів та здійснено передплату періодичних видань на 2018 рік. Луганським обласним краєзнавчим музеєм поповнено фонди предметами побуту та меблями 19-20 сторіччя, колекцією комах, предметами одягу Лемківщини. Луганський обласний козацький кінний театр оновив склад тварин, які беруть участь у виставах, придбавши чотирьох коней. Луганською обласною філармонією придбано музичні інструменти для симфонічного оркестру, зокрема, електричні інструменти, звукопідсилювальну апаратуру та комп'ютерну техніку для її супроводження, проектор з екраном, цифровий фотоапарат. Це дозволило розширити репертуар творчих колективів, підвищити якість концертів, збільшити їх кількість у населених пунктах області, проводити гастролі за межами Луганщини, здійснювати відеосупроводження концертів та висвітлення концертної діяльності філармонії у засобах масової інформації.

На проведення обласних заходів у 2017 році було спрямовано 993,0 тис. грн, за рахунок зазначених коштів проведено понад 70 заходів. Було профінансовано проведення заходів Регіональної програми розвитку української мови, культури та національної свідомості громадян України на території Луганської області на 2016-2018 роки та заходів обласної програми «Мистецька освіта Луганщини» на 2016 – 2018 роки».

У рамках реалізації «Регіональної програми розвитку української мови, культури та національної свідомості громадян України на території Луганської області на 2016-2018 роки» протягом 2017 року було проведено 14 обласних фестивалів і конкурсів аматорського мистецтва та професійної майстерності, з них 4 започатковані у 2017 році.

З метою промоції сучасного українського кінематографа і підняття іміджу вітчизняного кіно протягом року організовано та проведено більше 10 кінопоказів українських кінострічок в містах і районах області. Загальна кількість глядачів, що взяли участь у заходах понад 1000 осіб. Луганщина активно взяла участь у Всеукраїнському фестивалі короткометражного кіно «Відкрита ніч». У 2017 році кінозал під відкритим небом у місті Северодонецьку зібрав понад 300 учасників.

У рамках виконання обласної програми «Мистецька освіта Луганщини» на 2016-2018 роки у 2017 році було проведено 26 заходів програми, з них 18 обласних творчих конкурсів (9 з образотворчого, 8 з музичного та 1 з хореографічного мистецтва).

Окрім того, серед викладачів шкіл естетичного виховання проведені 2 конкурси (виставка-конкурс художньої творчості та обласний конкурс концертмейстерської майстерності).

Завдяки виконанню заходів програми, вперше за останні 20 років, на умовах співфінансування з бюджетів міст та районів, придбані музичні інструменти для шкіл естетичного виховання на загальну суму 2492,4 тис. грн, з них за рахунок субвенції з обласного бюджету на суму 1246,2 тис. грн.

Субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам в сумі 4825,5 тис. грн виділено на капітальний ремонт будівель установ культури Міловсько і Троїцького районів та Новопсковської ОТГ.

На капітальний ремонт, реконструкцію, реставрацію будівель обласних установ було спрямовано 1040,4 тис. грн. За рахунок зазначених коштів здійснено капітальний ремонт напівпідвального приміщення та завершено реконструкцію вентиляційної системи глядацької зали ОКЗ «Сєверодонецький коледж культури і мистецтв імені Сергія Прокоф'єва», проведено вишукувальні роботи для створення науково-проектної документації на ремонтно-реставраційні роботи будівлі Луганського обласного краєзнавчого музею.

З міських і районних бюджетів на капітальний ремонт, реконструкцію, реставрацію будівель установ культури було використано 24559,1 тис. грн.

7.4. Фізична культура і спорт

В рамках реалізації програми економічного і соціального розвитку Луганської області на 2017 рік були вжиті заходи щодо популяризації ведення здорового способу життя, розвитку олімпійських і неолімпійських видів спорту, розвитку дитячо-юнацького та резервного спорту.

Для зміцнення спортивної матеріально-технічної бази, були виділені додаткові кошти на придбання спортивного інвентарю закладам фізичної культури і спорту 4340,9 тис грн, з яких 2282,7 тис. грн – кошти обласного бюджету.

З державного бюджету за програмою «Будівництво футбольних полів зі штучним покриттям в регіонах України» для облаштування 4 майданчиків отримано 2996,0 тис. грн;

За програмою UNICEF отримано 700,4 тис. грн на облаштування 3-х спортивних майданчиків.

На реконструкцію майданчику зі штучним покриттям в Рубіжанській ЗОШ № 8 з міського бюджету виділено 1574,1 тис. грн.

На облаштування в кожному районі та місті обласного значення спортивних майданчиків для силової підготовки з обласного бюджету у грудні 2016 року було виділено 2700,0 тис. грн. Із запланованих 45 майданчиків облаштовано 38, решта буде закінчена у поточному році.

Єдиним в області спортивним об'єктом, який є базою для підготовки спортсменів спорту вищих досягнень – комунальна установа «Луганський обласний фізкультурний центр «Олімп» в м. Кремінна. На капітальне будівництво та часткову реконструкцію основної будівлі плавального басейну із

обласного бюджету виділено 70,000 тис. грн; на реконструкцію будівлі спорткомплексу КУ ЛОФЦ «ОЛІМП» – 349,8 тис. грн.

Крім цього, у 2017 році були виділені кошти з обласного бюджету на:

- будівництво спортивної зали з адміністративно-побутовою прибудовою для КЗ «Кремінська обласна загальноосвітня школа-інтернат I-III ступенів» (1300,0 тис. грн);

- реконструкція будівлі ізолятору під розміщення адміністративно-побутових приміщень спортивної зали КЗ «Кремінська обласна загальноосвітня школа-інтернат I-III ступенів» (2831,5 тис. грн);

- капітальний ремонт будівлі Лисичанської міської дитячо-юнацької спортивної школи (1499,9 тис. грн);

- реконструкція покрівлі будівлі стадіону «Нива» (1482,7 тис. грн);

- капітальний ремонт будівлі Троїцької ДЮСШ (1228,4 тис. грн);

- реконструкція стадіону КЗ «Луганський обласний ліцей-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус імені героїв Молодої гвардії» (190,0 тис. грн);

- капітальний ремонт будівель та зовнішніх мереж КЗ «Луганський обласний ліцей-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус імені героїв Молодої гвардії» (266,5 тис. грн).

Для фінансової підтримки та стимулювання спортсменів на виплату обласних стипендій з місцевих бюджетів виділено 15112,4 тис. грн.

Вагому роботу із залучення широких верст населення до систематичних занять фізичною культурою та спортом проводять обласні організації всеукраїнських фізкультурно-спортивних товариств «Спартак», «Україна», «Колос», обласне відділення КФВС МОНУ, Луганський регіональний центр фізичної культури та спорту «Інваспорт».

Спільно з обласним відділенням КФКС МОНУ протягом року організовувалися та проводилися заходи серед учнівської та студентської молоді.

Проведено низку масових заходів, найбільші з яких: спартакіада Луганської області серед команд державних службовців та осіб місцевого самоврядування, спартакіада серед правоохоронних органів та інші.

Видатки на утримання закладів фізичної культури та спорту у порівнянні з попереднім роком збільшено на 27,0 % та склали 79,0 млн грн, що обумовлено збільшенням фінансування дитячо-юнацьких шкіл та придбання спортивного інвентарю.

7.5. Створення умов соціалізації сім'ї та молоді

За статистичними даними в області на території, підконтрольній українській владі, проживає 108415 дітей.

На первинному обліку дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в службах у справах дітей підконтрольних територій перебуває 1451 дитина.

Одним із пріоритетних напрямків роботи обласної державної адміністрації є реалізація права кожної дитини на вихованні в сім'ї, створення сприятливих умов для її повноцінного розвитку.

В регіоні проводиться робота щодо підтримки сімейних форм виховання дітей – сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Понад 11 років реалізується спільний проект служби у справах дітей облдержадміністрації з обласною телерадіокомпанією «Кожне життя – надія, кожній дитині – родину», завдяки якому понад 1200 дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховувались в інтернатних закладах, знайшли нову родину. В рамках проекту траншуються відеоролики про дітей, які мають правові підстави для влаштування в сім'ї громадян України.

Службою у справах дітей облдержадміністрації укладено договір про співпрацю з Всеукраїнською громадською організацією «Магнолія». На Всеукраїнському інтернет-порталі «Сирітству – ні» розміщується інформація про дітей, які залишились без батьківського піклування. Також обласною державною адміністрацією укладено договір про співпрацю з Благодійною організацією «Благодійний фонд «Зміни одне життя – Україна».

Завдяки вжитим заходам в області збільшується кількість дітей, влаштованих до сімейних форм виховання.

Протягом 2017 року усиновлено українськими громадянами 39 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, з них громадянами України – 31 дитину, іноземними громадянами – 8 дітей.

Під опікою, піклуванням перебуває 1057 дітей.

Станом на 01.01.2018 в області функціонує 15 дитячих будинків сімейного типу, в яких виховується 100 дітей, 85 прийомних сімей, в яких виховується 158 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Протягом 2017 року створено 3 дитячих будинки сімейного типу та 7 прийомних сімей, до яких влаштовано 38 дітей. Розпочато роботу щодо будівництва 2 будинків для дитячих будинків сімейного типу.

З метою захисту прав та інтересів дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, служби у справах дітей із залученням працівників органів освіти та охорони здоров'я здійснюють контроль за умовами утримання, навчання та виховання дітей, над якими встановлено опіку, піклування, влаштовано до прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу. Ці питання у порядку контролю розглядались на засіданнях комісій з питань захисту прав дитини, органів опіки та піклування, координаційних радах, що свідчить про вагомість і значимість цього напрямку роботи.

З нагоди Дня захисту дітей, Дня Святого Миколая, різдвяних та новорічних свят керівництвом області було відвідано дитячі будинки сімейного типу, центр соціально-психологічної реабілітації дітей та вручено дітям цінні подарунки, ігри, іграшки, солодощі.

З нагоди Дня усиновлення проведено урочисту церемонію нагородження кращих прийомних батьків, батьків – вихователів, опікунів, піклувальників, працівників служб у справах дітей.

Під особливим контролем служб у справах дітей та Національної поліції знаходяться сім'ї, які опинилися в складних життєвих обставинах. Своєчасне виявлення таких сімей дозволяє запобігти на ранній стадії порушення прав дітей, які виховуються в цих сім'ях, надати їм соціально-психологічну, реабілітаційну, медичну та матеріальну допомогу.

З метою координації дій між органами освіти, підрозділами Національної поліції у справах дітей України в Луганській області та службами у справах дітей створений і ефективно діє механізм взаємоінформування щодо попередження правопорушень, бездоглядності та безпритульності дітей.

За 2017 рік проведено 567 профілактичних рейдів, в ході яких вилучено з несприятливого середовища 32 дитини. Обстежено 1432 сімей та 741 батьків попереджено за невиконання батьківських обов'язків. Крім цього, в ході рейдів виявлено 6 порушень правил торгівлі спиртними напоями та тютюновими виробами. У всіх випадках порушники притягнуті до адміністративної відповідальності.

На даний час на підконтрольній Україні території функціонує Комунальний заклад «Лисичанський центр соціально-психологічної реабілітації дітей». Це заклад соціального захисту для тривалого та денного перебування дітей віком від 3 до 18 років, які опинились у складних життєвих обставинах, в якому дітям надається комплексна соціальна, психологічна, педагогічна, медична, правова та інші види допомоги. Заклад розрахований на 30 дітей. Протягом 2017 року в центрі отримали відповідну допомогу 120 дітей.

Таким чином, виконання заходів програми сприяє забезпеченню соціально-правового захисту дітей, насамперед – дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, розвитку та вдосконаленню сімейних форм виховання.

7.6. Туристично-рекреаційна галузь

Завдання в рамках розвитку туристично-рекреаційної галузі були спрямовані на створення позитивного туристичного іміджу регіону, збільшення туристичного потоку і, як наслідок, збільшення частки доходів від туристичної сфери, сприяння розвитку туризму на території області.

У 2017 році спільно з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування проведено інвентаризацію туристичних об'єктів, в результаті якої до Туристичного паспорту було внесено 606 об'єктів, та створено наявну базу туристичних послуг, яка представлена 25 готелями, 11 садибами, 68 туристичними маршрутами, 27 турагентами тощо. Крім цього, за даними територій налічується 29 громадських організацій, які зацікавлені у співпраці на місцях у сфері розвитку туризму.

На сайті облдержадміністрації розміщено презентаційні матеріали «Луганщина туристична», «Туристично-рекреаційна галузь Луганщини», на каналі Ютюб в Інтернеті представлений відеоролик про туристичний потенціал області.

У 2017 році спостерігалася позитивна динаміка щодо кількості суб'єктів, які є платниками туристичного збору, та надходжень від туристичного збору до

місцевих бюджетів. Так, кількість суб'єктів платників туристичного збору у 2017 році, порівняно з 2016 роком, зросла на 10,3 %, сума надходжень від сплати збору перевищила надходження 2016 року на 15,9 % і склала 119,0 тис. грн. Надходження від туристичного збору є незначними, проте, необхідними у перспективі з урахуванням наявний потенційний розвиток у туристично-рекреаційній галузі нашого регіону.

Особлива увага приділялася залученню інвестицій у туристичну сферу. У 2017 році, в рамках Програми підтримки секторальної політики – Підтримки регіональної політики України, на конкурс було подано 3 проекти на загальну суму 34,3 млн грн, за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку – 3 проекти на загальну суму 12,7 млн грн.

Одним з перспективних видів туризму в області є сільський зелений туризм, так як наш регіон має багато сіл зі своєю історією, культурною та історичною спадщиною. У регіоні налічується 11 садиб. Один з поданих на конкурс проектів у рамках Програми підтримки секторальної політики – Підтримки регіональної політики України передбачав, зокрема, впровадження заходів з навчання зацікавлених осіб в сфері сільського зеленого туризму.

8. ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

8.1. Охорона навколишнього природного середовища

Для Луганської області як промислово розвиненого регіону України характерна проблема забруднення атмосферного повітря, на рівень якого значно впливають підприємства міст Лисичанськ, Северодонецьк та Рубіжне.

Основними підприємствами забруднювачами атмосферного повітря є такі підприємства:

міста Лисичанськ: ПрАТ «Лисичанська нафтова інвестиційна компанія «ЛИНИК», ПрАТ Лисичанський склозавод «Пролетарій», шахти ПАТ «Лисичанськвугілля», ПАТ «Лисичанський желатиновий завод»;

міста Северодонецьк: ПрАТ «Северодонецьке об'єднання «Азот», ПрАТ «Армопласт», ДП «Северодонецька ТЕЦ», ПрАТ «Северодонецьке науково-виробниче об'єднання «Імпульс», ДП «Науково-дослідний і проектний інститут хімічних технологій «Хімотехнологія», ТОВ СП «Укрзовніштрейдінвест»;

міста Рубіжне: КП «Рубіжанське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства», ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат», ТОВ НВП «Зоря», ТОВ НВФ «Мікрохім», ТОВ «ЛІЗІНВЕСТ», Рубіжанський казенний хімічний завод «Зоря», ТОВ Перше хімічне об'єднання».

Не дивлячись на зниження об'ємів виробництва рівень забруднення атмосферного повітря у 2017 році залишається значним.

За даними Головного управління статистики у Луганській області за 2016 рік викиди забруднюючих речовин у повітряний басейн стаціонарними джерелами, на підконтрольній території області, склали 155 тис. тонн, що складає 135,0 % до попереднього року. За прогнозними даними за 2016 рік загальні

обсяги викидів складуть 126,2 тис. тонн. Зменшення пов'язане зі спадом виробництва та зупинкою роботи підприємств.

Управлінням екології та природних ресурсів Луганської облдержадміністрації проводиться робота з розгляду звітів по інвентаризації викидів забруднюючих речовин підприємств та документів, в яких обґрунтовуються обсяги викидів для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами. Ця робота направлена на ретельну перевірку відповідності кількості викидів до встановлених законодавством нормативів гранично-допустимих викидів усіх стаціонарних джерел та відповідності санітарно-захисних зон вимогам чинного законодавства з метою зменшення негативного впливу викидів на здоров'я населення. Відповідно до вимог чинного законодавства затверджуються гранично-допустимі обсяги викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел, та у разі перевищення нормативів гранично-допустимих викидів плануються заходи щодо скорочення викидів, що дозволяє зменшити забруднення атмосферного повітря області.

Водопостачання Луганської області здійснюється переважно за рахунок підземних вод (більше 70 %) і лише частково – з поверхневих джерел.

До населених пунктів постачання питної води здійснюють 7 спеціалізованих комунальних підприємств: КП «Рубіжанське ВУВКГ», КСП «Лисичанськводоканал», МКП «Сватівський водоканал», РКП «Старобільськвода», КП «Попаснянський районний водоканал» (відокремлені підрозділи Попаснянський департамент, Світличанський департамент, Станично-Луганський департамент) та ТОВ «ТАУН СЕРВІС».

Найбільшими забруднювачами водних ресурсів області (поверхневих водних об'єктів, питних водозаборів, тощо) є підприємства вугільної промисловості (шахти), які скидають у Сіверський Донець та річки його басейну шахтні води з високою концентрацією мінералів та важких металів. За 2017 рік скид від цих підприємств склав 14,687 млн. м³.

Основним джерелом забруднення водних об'єктів азотом амонійним, залізом, фосфатами та іншими сполуками, що утворюються у процесі очищення господарсько-побутових стоків, є підприємства водопровідно-каналізаційного господарства.

З метою поліпшення якості вод водних об'єктів проведена робота, направлена на захист водних об'єктів від забруднення і виснаження. Основою цієї роботи є регуляторна діяльність і комплексне управління ресурсом. В межах Луганської області здійснюється державний моніторинг водних об'єктів у місцях водозаборів, що використовуються як джерела питного водопостачання. Спостереження за станом якості вод за гідрохімічними, токсикологічними і бактеріологічними показниками проводяться у 4 створах р. Сіверський Донець (за даними БУВР), та на 9 створах басейну р. Сіверський Донець (за даними комплексної лабораторії спостережень за забрудненням навколишнього середовища м. Лисичанськ).

Загальний обсяг вод, що скидаються у водні об'єкти, протягом 2016 року склав 82,68 млн м³/рік, а у 2017 – 41,5 млн м³/рік. Таке різке зниження показника

обсягів скиду обумовлено відсутністю інформації про скид зворотніх вод на тимчасово окупованій території області у 2017 році. При цьому майже 90 % цих вод належить до категорії забруднених. Найбільший обсяг забруднених зворотніх вод скидається промисловими підприємствами (головним чином шахтами) і підприємствами водопровідно-каналізаційного господарства.

Одним із значних факторів забруднення навколишнього середовища залишаються **відходи**. За інформацією Головного управління статистики в Луганській області, у 2016 році в області всього утворено 2 млн 456,4 тис. тон відходів, з яких 7,088 тис. т – відходи I-III класів небезпеки. У спеціально відведених місцях чи об'єктах (полігонах, комплексах, спорудах, ділянках надр тощо) та на території підприємств області накопичилось 155913,52 тис. т відходів, з яких I-III класів небезпеки – 860,44 тис. т, IV класу небезпеки – 155053,08 тис. т.

Накопичений обсяг відходів суттєво впливає на стан довкілля та екологічну безпеку населення. В умовах відсутності в області спеціалізованих підприємств з утилізації або нейтралізації небезпечних відходів підприємства змушені укладати договори на передачу таких відходів зі спеціалізованими підприємствами України або накопичувати їх на території власних проммайданчиків, відомчих полігонах та полігонах твердих побутових відходів.

Як і раніше, найбільш екологічно-небезпечним об'єктом області є полігон для видалення твердих промислових відходів хімічних підприємств Лисичано-Рубіжанського регіону, розташований у Попаснянському районі поблизу с. Вовчоярівка. Експлуатацію та, відповідно, розміщення відходів на полігоні здійснюють ПрАТ «Сєверодонецьке об'єднання Азот», ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Зоря» та ТОВ «Рубіжанський «Краситель».

Особливу групу небезпечних відходів становлять непридатні та заборонені до використання хімічні засоби захисту рослин (пестициди й отрутохімікати), які не можна використовувати за прямим призначенням внаслідок втрати властивостей, закінчення терміну придатності, заборони до застосування, втрати маркування чи змішування.

Станом на 01.01.2018 в області налічується 36,5 т заборонених чи непридатних хімічних засобів захисту рослин на території Біловодського, Міловського та Попаснянського районів.

Управлінням постійно ведеться робота з впорядкування відомостей про місця видалення відходів для подальшого забезпечення моніторингу впливу цих об'єктів на довкілля і створення банку даних їх систематизації для вивчення проблем в сфері поводження з відходами в області і можливості їх вирішення. Впроваджуються першочергові заходи з виявлення місць видалення відходів для забезпечення виконання паспортизації. Реєстр регулярно оновлюється новими даними. Протягом 2017 року було затверджено 2 нових паспорти місць видалення відходів.

Станом на 01.01.2018 на території, яка контролюється українською владою, розташовано 139 територій та об'єктів **природно-заповідного фонду** загальнодержавного та місцевого значення загальною площею 75494,6263 га , в

тому числі 11 територій та об'єктів загальнодержавного значення площею 13454,2164 га та 128 – місцевого значення площею 62040,4099 га.

Державними лісогосподарськими підприємствами у 2017 році створено 1596,0 га лісових культур, в т. ч. лісорозведення – 959,0 га, природне поновлення лісу – 637,0 га.

У 2017 році площа пройдена пожежами земель державного лісового фонду земель Луганської області складає 694,9100 га, в тому числі верховою пожежею 174,5500 га.

Станом на 01.01.2018 року зафіксовано 118 випадків самовільних рубок, завдана шкода оцінюється у 7441,5 тис. грн.

Відношення площі природно-заповідного фонду до території Луганської області складає 3,96 %.

З метою розширення мережі заповідного фонду Управлінням екології та природних ресурсів підготовлені проекти створення та розпорядженнями голови обласної держадміністрації оголошені території природно-заповідного фонду місцевого значення, а саме:

– розпорядження голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 27.06.2017 № 428 «Про оголошення території ландшафтним заказником місцевого значення «Великий ліс», площею 152,0000 га;

– розпорядження голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 27.06.2017 № 427 «Про оголошення території гідрологічною пам'яткою природи місцевого значення «Новокраснянські джерела», площею 0,1000 га;

– розпорядження голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 27.06.2017 № 425 «Про оголошення території комплексною пам'яткою природи місцевого значення «Гора Куца», площею 156,0000 га;

– розпорядження голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 27.06.2017 № 426 «Про оголошення території гідрологічною пам'яткою природи місцевого значення «Лісова прохолода», площею 0,1000 га;

Одним з найголовніших заходів, направлених на забезпечення режиму охорони природно-заповідних територій, збереження та недопущення пошкодження природних комплексів на територіях природно-заповідного фонду є встановлення їх меж на місцевості.

Встановлення меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду необхідні для якісного контролю дотримання заповідного режиму, запобіганню самовільному використанню земель природно-заповідного фонду, погіршенню якості земель, нецільовому їх використанню, забрудненню та засміченню тощо.

Станом на 01.01.2018 року на території Луганської області встановлено на місцевості з розробленням відповідної землепорядної документації межі на контрольованій території встановлені межі 89 об'єктів загальною площею 22032,7792 га, в т. ч. загальнодержавного значення - 5663,52 га, місцевого значення – 16369,2592 га.

04.07.2017 Міністерством екології та природних ресурсів України проведено робочу нараду щодо створення національного природного парку «Кремінські ліси», за участю представників Мінприроди, Державного агентства лісових ресурсів України, Луганської облдержадміністрації. . За результатами наради розпорядженням голови Луганської обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 28.08.2017 № 580 створено робочу групу з розгляду питань щодо створення національного природного парку «Кремінські ліси» на території Кремінського району Луганської області.

На засіданні робочої групи під головуванням заступника голови облдержадміністрації 20.11.2017 погоджено графічний матеріал, на якому зазначена територія орієнтовною площею 7269,0000 га для створення національного природного парку «Кремінські ліси» та доручено Кремінській райдержадміністрації провести заходи щодо наукового обґрунтування з метою її заповідання. У січні 2018 року було погоджено створення національного природного парку «Кремінські ліси» з Кремінською райдержадміністрацією та з ДП «Кремінське ЛМГ».